

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

ศิริพร เฟื่องพา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กันยายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ ศิริพร เพ็งพา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภรดี อนันต์นาวี)

.....กรรมการ
(ดร.สถาพร พงษ์พิบูล)

.....กรรมการ
(ดร.ธนวิน ทองแพง)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ ประธานกรรมการคouncilงานนิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ดร.สมุทพร ชำนาญ และ ดร.ชัยพนธ์ รักราม ที่ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำงานนิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 1 ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ใน โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระของ เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสัมภาษณ์ ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ศิริพร เฟื่องพา

58920918: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน/ โรงเรียนบ้านสำนักทอง

ศิริพร เฟื่องพา: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 (A STUDY THE RELATIONSHIP
BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITIES OF BANSAMNAKTHONG SCHOOL UNDER
THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์: ภาณี อนันต์นารี, กศ.ค., สถาพร พงกตนิกุล, ปร.ค. 85 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้วยการวิจัย
เชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน
ครูผู้สอน จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับ
ชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า
(Triangulation analysis) การยืนยันของมูล (Confirmation) และการสรุปผลเชิงอุปนัย (Inductive
analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์
โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน มีการดำเนินงานไม่เหมาะสม
การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายในโรงเรียนน้อยไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือ
กิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียน การให้บริการชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะโรงเรียนขาดบุคลากร
ที่ขาดความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คนในชุมชนไม่สะดวกในการทำกิจกรรม
เพราะมีอาชีพที่หลากหลาย มีเวลาไม่ตรงกัน จึงทำให้การจัดกิจกรรมทำได้ยาก และการเข้าไป
มีส่วนร่วมในชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์
มีการตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์หน้าโรงเรียน แจกเอกสารผู้ปกครองอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ
ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ชุมชนทราบถึงกิจกรรมและความรู้จากทางโรงเรียน ด้านการให้
บริการชุมชน พัฒนาทักษะความรู้ให้กับบุคลากรในเรื่องที่ชุมชนสนใจและจัดกิจกรรมที่สร้าง
ความสัมพันธ์กับชุมชน ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและเพียงพอ
เพื่อให้บริการแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง

58920918: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITIES/
BANSAMNAKTHONG SCHOOL

SIRIPOND PHENGPHA: A STUDY THE RELATIONSHIP BETWEEN SCHOOL AND COMMUNITIES OF BANSAMNAKTHONG SCHOOL UNDER THE RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY COMMITTEE: PARADEE ANANNAWEE, Ed.D., STAPORN PHUTTHIKUL, Ph.D. 85 P. 2017.

The purposes of this qualitative research was to study the relationship between school and communities of Bansamnakthong School under the Rayong Educational Service Area Office 1. Different groups of informants were interviewed in this study. The Structured interview technique was applied to obtain data from 25 key informants which were 1 school administrators, 9 teachers, 5 basic education school committees, 5 parents and 5 secondary parents. The data analyzing techniques in this study were content analysis, triangulation analysis, confirmation, and inductive analysis.

The results of the study were as follow:

1. The relationship between school and communities of Bansamnakthong School under the Rayong Primary Educational Service Area Office 1 included as relationship between school and communities, community service and participation in community. However, the work was not cooperated properly, therefore parents do not receive news information, and activities. Community service is not good enough, because the school does not have. It experts who can look after the work concerning PR. People in the community that are inconvenient to join activities because they have to work and have no time to take part in the activities invited by the school. Participation in community is not as much as it should be.

2. The guidelines for the development of relationship are reported in three aspects. The school should use 1) bulletin boards 2) audio line for People in the community to know about knowledge and activities, and 3) arranging activities that could benefit people in the community as well as offer programs that promote the relationship between the school and community. Community service has to personnel development about community interest and organizes activities about community relations activities. Participation in community has to appropriately prepare activities and thoroughly service community.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
กรอบความคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 1.....	7
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	10
ขอบข่ายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	18
แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	30
การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา.....	30
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
การสรุปและการจัดทำรายงาน.....	33
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1.....	34
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผล.....	57
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก.....	72
ภาคผนวก ข.....	75
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	85

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน เพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้าน อาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้มุ่งเน้นให้ใช้แหล่ง วิทยาการ สถานประกอบการของชุมชนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ถ้าทั้งโรงเรียนและ ชุมชนขาดความร่วมมือและไม่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน คงจะสำเร็จได้ยาก การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานของ โรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน นั้นเป็นเครื่องมือที่ดีมาก ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่าโรงเรียนเป็นของประชาชนเพื่อประชาชน (พัฒน์ บุณรัตพันธ์, 2535, หน้า 10-34 อ้างถึงใน มณฑิชา นงนุช, 2552, หน้า 1)

ถึงแม้ว่าสังคมไทยจะมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ในช่วงห้าทศวรรษ ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในเชิงความยั่งยืนเรายังขาดภาวะสมดุลยังมีปัญหาสำคัญ ที่ต้องดูแลแก้ไข บางเรื่องอยู่ในขั้นวิกฤต อันมีเหตุทั้งที่เกิดจากสภาพภายในสังคมเราเอง ผลจาก วิกฤตเศรษฐกิจทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น มีปัญหาสังคมด้านอื่น ๆ ตามมา เช่น ความยากจน ยาเสพติด ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น สังคมตกอยู่ในกระแสบริโภคนิยม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม คนส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการกลั่นกรองคัดสรรทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย ศิลปะที่ทรงคุณค่าถูกละเลย สถาบันศาสนาซึ่งเคยเป็นพลังสำคัญ และเป็นแหล่งเรียนรู้ ฝึกอบรมกุลบุตร กุลธิดาของศาสนิกชนได้รับการยอมรับในฐานะที่พึง ทางใจน้อยลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, หน้า 1)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดแนวทางและความชัดเจนในการที่จะให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอยู่ ทั่วประเทศมีความต้องการแตกต่างกันตามสภาพของชุมชน กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนด หน้าที่ของชุมชนให้ความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนา ของสถานศึกษา กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา และเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาสนอง

ความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ และมาตรา 27 เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และตามมาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การศึกษามีความสำคัญกับการดำรงชีวิตของบุคคลมากขึ้นเรื่อย ๆ และเพื่อให้การศึกษาของชุมชนมีความเจริญการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เพราะ โรงเรียนจะเข้มแข็งได้ต้องได้มาจากความช่วยเหลือของชุมชนไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่หรือด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้ในปัจจุบันที่มีการจัดระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, หน้า 14)

โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีจำนวนนักเรียน 450 คน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างกรีดยาง พอราคายางตกต่ำผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่จะพาบุตรหลานของตนย้ายกลับไปศึกษาต่อที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีการครองชีพต่ำกว่าจังหวัดระยอง หรือบางครอบครัวก็ส่งบุตรหลานไปอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า หรือตา ยายที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อเป็นการลดรายจ่ายของครอบครัว จึงทำให้จำนวนนักเรียนลดลง และเมื่อสภาพเศรษฐกิจของชุมชนค่อนข้างยากจน ประชาชนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากนัก (โรงเรียนบ้านสำนักทอง, 2558)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนบ้านสำนักทอง ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีความสนใจศึกษาปัญหาและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ประสบความสำเร็จ ให้มีความสามัคคี และร่วมมือกันมากขึ้น

และเป็นความรู้แก่บุคคลที่ได้ศึกษางานวิจัยนี้ เพื่อนำไปปรับใช้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่มีความสนใจต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

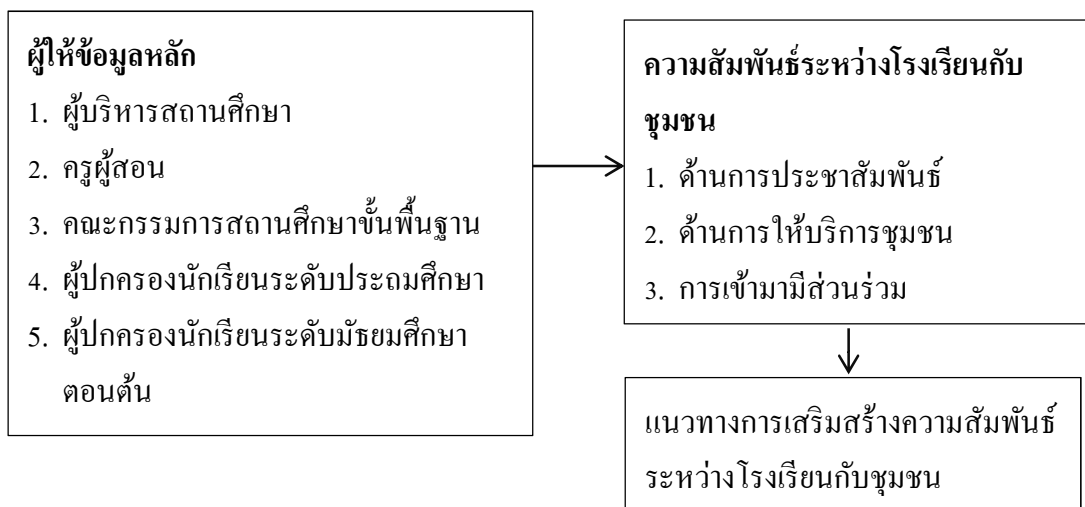
1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1

คำถามของการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 เป็นอย่างไรบ้าง
2. แนวทางการเสริมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 มีอะไรบ้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านสำนักทอง ตามแนวคิดของ Ross (1967, p. 24) ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการชุมชน การเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูได้นำไปเป็นแนวทางในการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีความร่วมมืออันดีต่อกัน ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุง และดำเนินการบริหาร โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ภายใต้อำนาจของเขตเนื้อหาการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง ตามแนวคิดของ Ross (1967, p. 24) มี 3 ด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการชุมชน และการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1 ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 25 คน

3. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นเวลา 2 เดือน

3.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การให้บริการชุมชน และการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน เป็นเวลา 2 เดือน

3.3 นำผลการสัมภาษณ์ที่ได้ มาสรุปประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา มาสรุปเขียนรายงานและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เป็นเวลา 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจอันดี ซึ่งสถานศึกษาจะต้องใช้กระบวนการและวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน ทั้งในด้านความช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตลอดจนร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยชุมชนร่วมกับโรงเรียนบ้านสำนักทอง ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1.1 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้านสำนักทอง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน ให้ชุมชนได้รับรู้ว่าโรงเรียนได้ทำประโยชน์อะไรบ้างให้กับบุตรหลานของตนและประชาชนในชุมชน

1.2 การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง การบริการที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียน ได้แก่ การบริการด้านข่าวสาร ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านนันทนาการและด้านวิชาการให้กับชุมชนโรงเรียนบ้านสำนักทอง

1.3 การเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดร่วมกับชุมชน การเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายถึง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.2 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้สอนอยู่ในโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตชุมชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.4 ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ที่เป็นบิดา มารดา ญาติ หรือผู้อุปการคุณของนักเรียน โรงเรียนบ้านสำนักทอง การวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ให้ข้อมูลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยจำแนกผู้ปกครองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

3. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านสำนักทอง เป็นโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตั้งอยู่ที่ หมู่ 1 ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 หมายถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1
2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ขอบข่ายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. งานวิจัยเชิงคุณภาพ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของโรงเรียนบ้านสำนักทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

โรงเรียนบ้านสำนักทอง ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งโรงเรียนบ้านสำนักทองเปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลที่ 2 รวม 4 ห้องเรียน ระดับประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 9 ห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้งสิ้น 5 ห้องเรียน ดำเนินการสอน เมื่อ พ.ศ. 2526 มีเด็กในเขตบริการ 5 หมู่บ้าน คือ บ้านสำนักทอง บ้านยายจัน บ้านธรรมสถิต บ้านชงหงส์ บ้านสมมิตร โรงเรียนบ้านสำนักทองแบ่งโครงการบริหารงานเป็น 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล แต่ละฝ่ายมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระ ที่ปฏิบัติหน้าที่สายงาน ซึ่งกำหนดหน้าที่ในแต่ละฝ่าย พัฒนางานแผนปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลด้วยระบบนิเทศ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การบริหารงานของผู้อำนวยการ โรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

โรงเรียนบ้านสำนักทอง โรงเรียนบ้านสำนักทอง มีมาตรฐานการศึกษา ก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สร้างคนดีมีคุณธรรม มุ่งมั่นการศึกษา นำพาเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่ความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาสู่สากล

พันธกิจ

1. มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาพร้อมพัฒนาสู่สากล
2. ส่งเสริมให้บุคลากรและผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้เทคโนโลยีให้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านกีฬา เพื่อส่งเสริมให้ร่างกายแข็งแรง ห่างไกลยาเสพติด
5. ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
6. ส่งเสริมการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรักและภูมิใจในความเป็นไทย
7. ปลูกฝังสร้างความตระหนักรู้สิ่งแวดล้อม
8. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

เป้าหมาย

1. จัดการศึกษาให้ตรงกับระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีพร้อมเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
3. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามระบอบประชาธิปไตย
4. นักเรียนและบุคลากรใน โรงเรียนรักการออกกำลังกาย มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง มีสุขภาพจิตดี ปราศจากยาเสพติด
5. จัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักปรัชญาพอเพียง
6. ผู้เรียนมีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
7. ผู้เรียนตระหนักและรู้จักสิ่งแวดล้อม
8. ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก
9. ผู้เรียนมีทักษะทางด้านวิชาชีพตามความสนใจ
10. ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดการศึกษา

อัตลักษณ์

รักการออกกำลังกาย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เอกลักษณ์ของสถานศึกษา คือ โรงเรียนส่งเสริมกีฬา พัฒนาสิ่งแวดล้อม

นโยบาย

1. กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ

1.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความสามารถ และมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการด้วยตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 บูรณาการการทำงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในส่วนกลาง เพื่อส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพตามบริบทได้เพิ่มขึ้น

1.3 พัฒนาระบบติดตามตรวจสอบ การบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

1.4 สร้างเครือข่าย/ กลไกที่สามารถรับรู้ปัญหา และแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณที่ไม่เหมาะสม/ ถูกต้อง ตามหลักธรรมาภิบาลได้อย่างรวดเร็ว

2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

2.1 เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ถึงความจำเป็น และประโยชน์ของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาการศึกษา

2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสนับสนุนทรัพยากร

2.2.1 ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบถึงความต้องการได้รับการช่วยเหลือของโรงเรียน

2.2.2 ประสานทุกภาคส่วนให้เข้ามาช่วยเหลือโรงเรียน

2.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบหน่วยงานในสังกัด โดยประชาชนทุกภาคส่วน

2.3.1 สร้างช่องทางรับฟังความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะ/ เรื่องร้องเรียน ที่เกี่ยวกับโรงเรียน

2.3.2 ประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของโรงเรียนในท้องถิ่น และหน่วยงานในสังกัดมากขึ้น (โรงเรียนบ้านสำนักทอง, 2558)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ศิลปะชัย ผลกล้า (2540, หน้า 13) ได้สรุปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนช่วยเหลือประสานงานกัน อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะได้รับซึ่งกันและกัน

ไพรัตน์ เฉชะรินทร์ (2541, หน้า 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาว่า หมายถึง กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้กับชุมชน ให้ชุมชนทั้งส่วนบุคคล กลุ่มชน ชุมชน สมาคม มูลนิธิ และองค์กรการอาสาสมัครให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน

สมศักดิ์ ทุงคาโน (2543, หน้า 10) ให้ความหมายว่า การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันอันก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

ลออ เกษสุวรรณ (2544, หน้า 12) ให้ความหมายว่า การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจความรู้สึกที่ดีต่อกันอันจะเป็นหนทางให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันก็เป็นหนทางให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันอันก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์ร่วมกัน

สมชาย สูดเลิศ (2550, หน้า 7) ให้ความหมายไว้ว่า การสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ณัฐ วรรณบุตร (2551, หน้า 11) ให้ความหมายว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนเป็น โรงเรียนของชุมชนอย่างแท้จริง

สมชัย คงนุรัตน์ (2552, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของการสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้กับประชาชน ผู้บริหารและครู อาจารย์ในโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนร่วม

อรณี สวนทะโชติ (2554, หน้า 10) ได้สรุปไว้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง กระบวนการและวิธีการต่าง ๆ กระบวนการที่รัฐบาลทำการส่งเสริมชักนำและสร้างโอกาสให้ประชาชน ผู้บริหาร และครู อาจารย์ในโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งก่อให้เกิด ความร่วมมือช่วยเหลือกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน เพื่อร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาในโรงเรียน ตลอดจนการใช้แหล่งทรัพยากรของชุมชนร่วมกันในทางสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับความร่วมมือในเรื่องด้านการพัฒนาโรงเรียนร่วมชุมชน ตลอดจนการพัฒนาการศึกษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ณัฐ วรรณบุตร (2551, หน้า 15) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเกิดขึ้นมา เพราะโรงเรียนเป็นองค์กรทางการศึกษาที่มุ่งให้ประโยชน์ต่อชุมชนและให้บริการชุมชน โดยมีการถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมของชาติเพื่อหล่อหลอมให้ผู้ที่ได้ผ่านการคัดเลือกเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนภายในโรงเรียนมีคุณสมบัติเป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามความต้องการของสังคมและของประเทศชาติ

เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์ (2555, หน้า 17) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี และแก้ปัญหาความขัดแย้ง พร้อมทั้งเกิดความสามัคคีของทั้ง โรงเรียนและชุมชน เป็นการส่งเสริมแหล่งความรู้ วิทยาการต่าง ๆ ในการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน เป็นการร่วมเพื่อคัดสรรและปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรม คุณภาพการศึกษาให้กับสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นการสร้างศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยโรงเรียนเป็นอุทยานและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินการร่วมกันในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของ โรงเรียนและชุมชน และเป็นการดำเนินงานร่วมกันเพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา คุณภาพชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งแวดล้อม และพลังงานของชาติให้สืบทอดพัฒนาต่อไปอย่างถาวรและมีกระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม บรรลุตามวัตถุประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้

ภาวิณี สุขเกษม (2555, หน้า 12) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนกับชุมชนทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและพัฒนาประเทศชาติต่อไป

บัณฑิตา วงศ์กุลพิลาศ (2555, หน้า 16) กล่าวว่า ความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรม และสมาชิกที่ดีให้แก่ชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียนด้วย
2. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายของวิทยาการต่าง ๆ ที่สามารถทำให้สมาชิกของชุมชนมีความก้าวหน้าทางการศึกษา
3. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและสร้างภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนและครูอาจารย์

เพ็ญพิชญา คำแสน (2555, หน้า 15) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความจำเป็น และมีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชน อันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

นิตา ลอยละลิว (2556, หน้า 17) ได้สรุป ความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญและจำเป็น มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และการให้บริการชุมชน โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนในชุมชน โดยมีการถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมของธรรมชาติ ซึ่งผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเยาวชน อันนำไปสู่การพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญและจำเป็นต่อโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้ชุมชน เป็นแหล่งพัฒนาชุมชน เป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่พัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เพื่อที่จะเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ความมุ่งหมายความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พนิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 51-52) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนดังนี้

1. เพื่อสร้างเสริมสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพเป็นเครื่องมือโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมมือกันปฏิบัติการต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้

2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของแก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มองหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า

3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของ โรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งได้หลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมาย และนโยบาย กิจการการบริหาร โรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้นทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเรา

4. เพื่อฟื้นฟู และรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความคิดของชุมชนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นศูนย์ร่วมจิตใจ และเป็น และเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง โรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดแก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่า โรงเรียนทำเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับ โรงเรียน เพราะยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินงานพัฒนาคนในชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงปฏิบัติไปในทางเดียวกัน การดำรงชีพในชุมชนควรจะเป็นหลักสูตรของโรงเรียน ปฏิบัติการต่าง ๆ ควรจะเป็นของชุมชน โรงเรียนจะเป็นเพียงสถานที่ฝึกหัดเท่านั้น

นาวิ ยั่งยืน (2544, หน้า 37) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนนั้นเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจะก่อให้เกิดความร่วมมือหรือการวางนโยบายเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้เรียน ได้อย่างเต็มที่เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานสังคมหนึ่งที่ชุมชนพึงให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจการต่าง ๆ เพื่อความเจริญของชุมชนเองหากสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้ผลดีย่อมร่วมมือกันขจัดปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาชุมชนต่อไป

สุพิชญา ชีระกุล (2545, หน้า 44-45) ได้กำหนดความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้ 1) เพื่อเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) เพื่อเสริมสร้างรู้สึกความเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน 3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน 4) เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน และ 5) เพื่อเสริมสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับ โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 23-24) ได้เสนอว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีวัตถุประสงค์ให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน อันจะทำให้โรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้โรงเรียนดำเนินงานต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามแนวคิดของนักวิชาการข้างต้นได้แก่

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีทัศนคติ มีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาโดยการกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลเป็นไปตามความต้องการของชุมชน
3. เพื่อใช้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเสริมสร้างความเข้าใจด้านวิชาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี แก่ชุมชน

สมชัย คงนุรัตน์ (2552, หน้า 14) ได้สรุปความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน 2) เพื่อสร้างความรู้สึกรักความเป็นเจ้าของโรงเรียนให้กับชุมชน 3) เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งจะสร้างความสนใจและให้ความร่วมมืออย่างดี 4) เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และศาสนา ในการยึดเหนี่ยวในการสร้างความดี

ทิวาพร จันทรเพท (2555, หน้า 30) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีทัศนคติ มีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
2. เพื่อให้โรงเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งวิทยาการในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งการเรียนรู้ทั้งในด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีแก่ชุมชน
3. เพื่อให้ประชาชนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยการกำหนดเป้าหมาย และนโยบายทางการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามความต้องการของชุมชน
4. เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อถือ ไว้วางใจ และแก้ไขข้อข้องใจจากคนในชุมชนต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

บัณฑิตา วงศ์กุลพิลาศ (2555, หน้า 14) ได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีทัศนคติ มีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน
 2. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา โดยการกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาเพื่อฝึกให้บุคคลเป็นไปตามที่ความต้องการของชุมชน
 3. เพื่อให้ทรัพยากรในโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์พัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และการเสริมสร้างความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีแก่ชุมชน
 4. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน
- เพ็ญพิชญา คำแสน (2555, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจที่ดีต่อโรงเรียน อันจะทำให้เกิดโรงเรียนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือและความช่วยเหลือจากชุมชน ซึ่งจะอำนวยให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่าง ๆ ไปได้ด้วยดี

นิตา ลอยละลิว (2556, หน้า 20-21) ได้สรุป ความมุ่งหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า จุดมุ่งหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความเข้าใจอันดีต่อกัน และความร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา โรงเรียนและชุมชนร่วมกัน นอกจากนี้ยังทำให้ทราบความเคลื่อนไหวระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามแนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่า 1) เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน 2) เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันพัฒนาโรงเรียน 3) เพื่อปลูกฝังให้ชุมชนรัก ศรัทธา และหวงแหนโรงเรียน 4) เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายและนโยบายทางการศึกษา ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน

วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 55) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองในวันเปิดภาคเรียนและการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัยและการพัฒนาต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น
3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ปัญหาบางอย่างที่เกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด
4. ให้ครูเยี่ยมนักเรียนและผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัดและความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงาน โรงเรียนที่จัดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นไปได้อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

สุพิชญา ธีระกุล (2545, หน้า 54-59) ได้กล่าวถึงแนวทางในการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น โครงสร้าง วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรและความต้องการ เป็นต้น
 2. จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน โดยการเผยแพร่กิจกรรมทางสื่อมวลชน จัดทำวารสาร หนังสือพิมพ์โรงเรียน
 3. ออกเยี่ยมเยียนชุมชน โดยทำอย่างปกติ สม่ำเสมอ ทัวถึง
 4. เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีส่วนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน
 5. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประเภทที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน นำโรงเรียนออกสู่ชุมชน และกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น
 6. ให้บริการแก่ชุมชน ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องใช้ บุคลากรของโรงเรียนและความรู้
- ลิขิต การะภักดี (2546, หน้า 17) ได้เสนอวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ประเภทที่ 1 คือ การนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนใช้วิธี ดังนี้ 1) เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน 2) สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียน ให้เกิดขึ้นในหมู่ของชุมชน 3) ส่งเสริมให้ประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่ทุกคนจะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 4) ส่งเสริมให้ผู้ปกครองกับครู มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อเป็นผลดีต่อการเรียน การสอน สนับสนุนให้ครูออกไปเยี่ยม

ผู้ปกครองด้วยตนเอง 5) พานักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ไปฟังเทศน์ที่วัด ไปชมการทำไร่ทำนา ชมโรงงานต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น 6) สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้านโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการศึกษาศึกษาและวัฒนธรรม 7) ประเมินความต้องการของผู้ปกครองและประชาชน 8) แก้ไขข้อผิดพลาดที่คลาดเคลื่อนใจ และสิ่งที่ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด ๆ ช่วยให้ผู้ปกครองมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจและเห็นใจโรงเรียน มองมองนักเรียนด้วยความเชื่อมั่นและนิยมนกย่อง 9) นำลูกเสือ เนตรนารี ออกไปบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชน เช่น การพัฒนาวัด การตัดต้นไม้ที่ขึ้นเกาะบนถนนสาธารณะ ทางเข้าโรงเรียน ฯลฯ เป็นต้น และ 10) นำนักเรียนออกไปสำรวจชุมชนอย่างแท้จริง หากปัญหาใหญ่ก็ควรเสนอผู้รับผิดชอบระดับสูงต่อไป

ประเภทที่ 2 การนำชุมชนสู่โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนควรใช้แหล่งวิชาในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและปรับปรุงโรงเรียน โดยที่ครูอาจใช้แหล่งวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ หรือช่างของในอาชีพเฉพาะนำมาให้ความรู้ และแนะนำนักเรียน เช่น ช่างไฟฟ้า อาจเชิญมาให้ความรู้เรื่องประโยชน์ของไฟฟ้า และอันตรายจากไฟฟ้า
2. ผู้ปกครองนักเรียน อาจให้ความช่วยเหลือในการเป็นวิทยากรในบางเรื่อง
3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อาจให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประชุมสภาร่างกฎหมาย หรือประสบการณ์ด้านอื่น ๆ
4. โรงงานอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิต
5. ตำรวจ ข้าราชการให้ความรู้ด้านจราจร และการปกครอง
6. คณะกรรมการตำบลหรือท้องถิ่น อาจให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในท้องถิ่น
7. ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น บ้านเรือน อาคาร สนามบิน สถานีดับเพลิง
8. แพทย์พยาบาลเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทันตแพทย์ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย

สมชัย คงนุรัตน์ (2552, หน้า 17-18) ได้สรุปวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการศึกษาชุมชน มีการจัดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน บริการชุมชน จัดตั้งองค์การระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมาก พร้อมกันนั้นโรงเรียนต้องพยายามยกเสกกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในฐานะผู้รับใช้และผู้นำชุมชน พยายามให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากโรงเรียนให้มากที่สุดซึ่งไม่ขัดต่อกฎและระเบียบของทางราชการ

ในขณะที่เดียวกัน โรงเรียนก็พยายามใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น และรับฟังความคิดเห็นของชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง

จากแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนข้างต้น สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น จะต้องมีการศึกษาชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับชุมชน บริการชุมชน จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน พยายามให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด ซึ่งไม่ขัดต่อกฎและระเบียบของทางราชการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

องค์ประกอบที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

องค์ประกอบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะบังเกิดผลดีมาน้อยเพียงใด จะต้องดูที่แนวนโยบายของโรงเรียน ความพร้อมของโรงเรียน และชุมชนที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีกลไกและองค์กรที่จะทำให้เกิดความร่วมมือ ตลอดจนวางแผนงานร่วมกัน (ลออ เกษสุวรรณ, 2544, หน้า 30)

ฉันทู วรณบุตร (2551, หน้า 21) ได้สรุปองค์ประกอบในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ดีต้องเกิดจาก

1. นโยบายโรงเรียน ถ้าหากเป็นแบบ “ปิดประตู” ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็จะเป็นสิ่งที่ดี และหากเป็นแบบ “เปิดประตู” ความสัมพันธ์จะเป็นไปในแนวทางลบ
2. ความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ตลอดจนนักเรียน
3. ความพร้อมของโรงเรียนทางด้านอาคารสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน
4. ความพร้อมของชุมชนซึ่งจะต้องพร้อมที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเห็นอื่น ๆ และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะบังเกิดผลดีมาน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญคือ แนวนโยบายของโรงเรียน ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชนที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน ตลอดจนวางแผนงานร่วมกัน

ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอบข่ายงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้งห้าด้าน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษากำหนดมาเป็นแนวทางที่โรงเรียนประถมศึกษาใช้เป็นหลักใน

การปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ปรับขอบข่ายดังกล่าวเป็นกรอบในการวิจัย 3 ด้านคือ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (Ross, 1976, p. 24)

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่จำเป็นต่อการติดต่อสัมพันธ์กับมวลชน มีหน้าที่ในการบริการการศึกษาแก่ท้องถิ่น รวมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีของสถาบันอื่น ๆ เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิดและนิสัยใจคอให้กับเด็ก อันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้นการดำเนินกิจการใด ๆ ของโรงเรียนต้องเป็นที่ยอมรับของประชาชน จะต้องบอกกล่าวให้ประชาชนได้มีส่วนแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมบางอย่างที่โรงเรียนได้กระทำ ผู้ปกครองที่ไม่รู้ไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโรงเรียน เขาอาจไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งบางครั้งอาจแสดงตัวต่อต้านต่อการกระทำของโรงเรียนอย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นตราบใดที่โรงเรียนยังเป็นสถาบันที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนอยู่ การประชาสัมพันธ์จึงถือว่าเป็นความสำคัญที่ทางโรงเรียนจะต้องวางแผนดำเนินการบอกกล่าว แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงความก้าวหน้า หรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รู้ เพราะนอกจากจะเป็นการให้ประชาชนร่วมมือร่วมกิจกรรมดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการนำชื่อเสียงและภาพจน์ที่ดีงาม นำศรัทธา นำเลื่อมใส มาสู่สถาบันโดยตรงอีกด้วย (สมชัย คงนุรัตน์, 2552, หน้า 19)

รัตदारรรณ คีประสิทธิ์ปัญญา (2543, หน้า 23) ได้กล่าวว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้นช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ นักเรียน และบุคคลภายนอก ดังนั้น การประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรยึดหลัก ดังนี้ 1) ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจและสื่อข่าวตรงไปตรงมา 2) ติดต่อสื่อสารในทางบวก มุ่งสร้างข่าวดีเป็นประจำ 3) ดำเนินงานติดต่อกันโดยไม่หยุดหยั้ง 4) ถือหลักการว่าโรงเรียนเป็นของประชาชน ดำเนินงานโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ประชาชน 5) ยินดีรับฟังความคิดเห็นและรับข้อเสนอแนะของประชาชน 6) สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชน ดำเนินงานโดยประชาชน และเพื่อประโยชน์ประชาชน และ 7) ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย แทนการใช้วิธีประชาสัมพันธ์แบบเผด็จการ

ลิขิต การระกักดี (2546, หน้า 21 อ้างถึงใน กมลรัตน์ จันทโชติ, 2556, หน้า 17) เสนอความคิดเห็นว่า งานประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ ซึ่งโรงเรียนควรจัดให้มีหลายประเภท 1) สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นในครู โดยอาศัยฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน 2) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันและครู 3) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ครูกับ

ผู้ปกครองนักเรียนให้เกิดขึ้น 4) จัดตั้งชมรมผู้ปกครองและครู 5) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน หรือประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น คือ พยายามให้โรงเรียนเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมทั่วไป กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น 6) จัดตั้งคณะกรรมการประชาชนขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ 7) จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ ของชุมชนขึ้นตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งสมาคมเหล่านั้น 8) จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมคมครู และสมาคมเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประชาชน 9) จัดตั้งต่อไปให้กลายเป็นสื่อไมตรีสัมพันธ์กับประชาชน คือ กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน สิ่งพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ อนุกรมโสตทัศนศึกษา กิจกรรมบริการพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน 10) จัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในด้านการศึกษา การอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมได้รับประโยชน์โดยตรงบ้างตามสมควรเพื่อความเหมาะสมและการบริการด้านนี้ได้ผลอย่างดี โรงเรียนควรจัดหาครู หรือคณะครูกลุ่มหนึ่ง เพื่อรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน โดยเฉพาะ โดยมอบหมายให้ครู หรือคณะครูกลุ่มนี้ดำเนินงานประชาสัมพันธ์ทุกชนิด ฝ่ายประชาสัมพันธ์อาจรับหน้าที่นี้เป็นการเพิ่มเติม

กมลรัตน์ จันทโชติ (2556, หน้า 19) ได้สรุปว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นภารกิจหนึ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี และเป็นงานที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะ โรงเรียนจะมีการสื่อสารแลกเปลี่ยนกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นการสื่อสารสองทาง งานประชาสัมพันธ์ไม่ใช่หน้าที่ของผู้บริหารฝ่ายเดียว แต่ถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน โดยแต่งตั้งบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน โดยแต่งตั้งบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนชุมชนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจแก้ปัญหาทางการศึกษา ภารกิจต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ได้ดำเนินไปด้วยดี บรรลุผลตามหลักสูตร หรือวัตถุประสงค์ทางสังคม ทั้งนี้ความศรัทธา หรือความเชื่อมั่นที่ชุมชนมีต่อโรงเรียนนั้นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบหลัก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นจึงพอสรุปได้ว่า งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นภารกิจหนึ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เป็นไปในแนวทางที่ดี ซึ่งงานประชาสัมพันธ์มิใช่หน้าที่ของผู้บริหารฝ่ายเดียวแต่ถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะนำมาสู่ความเข้าใจที่ตรงกัน มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การให้บริการชุมชน

ความหมายของการให้บริการชุมชน

ชานูวัฒน์ สุดสาคร (2547, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการให้บริการชุมชน ไว้ว่า การให้บริการชุมชน หมายถึง การบริการด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งโรงเรียนอาจจะมีบริการชุมชนในด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านสุขอนามัย และนันทนาการ ศิลปกรรม ประเพณี การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ซึ่งประชาชนที่เข้ารับการบริการย่อมแตกต่างกันในด้านความรู้พื้นฐาน ประสบการณ์ ดังนั้น การให้บริการแก่ชุมชน ผู้ให้ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเทคนิคต่าง ๆ เป็นอย่างดี สามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความมุ่งหมาย

รมย์วินทร์ ดันติฤทธิพล (2549, หน้า 37) ได้กล่าวเกี่ยวกับ การให้บริการชุมชน คือ การให้บริการแก่ชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถจัดได้ตามกำลังที่โรงเรียนจะกระทำได้ เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น โรงเรียนอาจให้บริการชุมชนในด้านวิชาการ การให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาหารือ ด้านอาคารสถานที่ เช่น ห้องสมุด สนามกีฬา วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องใช้ที่ยกเคลื่อนที่ได้ ด้านสวัสดิการ ได้แก่ สหกรณ์ร้านค้า ศูนย์ประจำบ้าน ด้านบุคลากร ได้แก่ ครู นักเรียน นักการภารโรง สามารถให้ความร่วมมือกับชุมชน ในด้านแรงงาน และความคิดด้านสุขอนามัย และวิชาชีพ

กาญจนา สิงห์มณี (2553, หน้า 22) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ การให้บริการชุมชน คือ การบริการด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนจะกระทำได้เพื่อเสริมสร้างสังคมในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งโรงเรียนอาจจะมีบริการชุมชนในด้านทางวิชาการและวิชาชีพ ด้านสุขอนามัย โภชนาการและนันทนาการ ศิลปกรรม ประเพณี การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์

นิตา ลอยละลิว (2556, หน้า 32) ได้สรุปเกี่ยวกับ การให้บริการชุมชน ไว้ว่า การให้บริการชุมชนหมายถึง เป็นการทำงานร่วมกันของโรงเรียนกับบุคคลกับองค์กรหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ชุมชนให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ ประทับใจ ถูกต้องและทำด้วยความเต็มใจ ซึ่งได้แก่ 1) การให้บริการด้านการศึกษา 2) การให้บริการด้านพัฒนาชุมชนและร่วมกิจกรรมชุมชน 3) การให้บริการด้านส่งเสริมเศรษฐกิจและอาชีพ และ 4) การให้บริการด้านการอนุญาตใช้อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

กมลรัตน์ จันทโชติ (2556, หน้า 21) ได้สรุปเกี่ยวกับ การให้บริการชุมชน ไว้ว่า การให้บริการชุมชน คือ การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนตามกำลังความสามารถที่โรงเรียน

จะดำเนินการได้ เช่นการให้บริการด้านวิชาการ การให้คำแนะนำ หรือคำปรึกษาหารือในกิจกรรมของชุมชน การให้บริการด้านสถานที่ หรือวัสดุอุปกรณ์ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในฐานะที่เป็นสถาบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การให้บริการแก่ชุมชน คือ การให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถที่โรงเรียนพอที่จะอำนวยความสะดวกและให้บริการได้ ซึ่งการให้ความช่วยเหลือนี้จะทำให้ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

การเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

ความหมายการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

โกมล ศิริพันธ์แก้ว (2541, หน้า 55; สำเนา บุญมาก, 2544) สรุปว่า โรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมให้ความรู้ทางด้านวิชาการ และวิชาชีพแก่นักเรียน 2) การเสียดสละทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน และการให้คำปรึกษาหารือเพื่อช่วยให้โรงเรียนมีความก้าวหน้า 3) การประชุมชี้แจง การพบปะสังสรรค์ และสังคมนิเทศการที่โรงเรียนจัดขึ้น 4) การปรับปรุงอาคารสถานที่ การจัดหาที่ดินสิ่งปลูกสร้าง ขยายอาคารเรียน และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ 5) การพบปะครูเพื่อแก้ไขและประกวดแข่งขันพฤติกรรมของนักเรียน 6) การดูแลอาคารและสถานที่ ทรัพย์สินของทางโรงเรียน 7) การจัดตั้งองค์กร เพื่อสนับสนุนโรงเรียนในการติดต่อช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงโรงเรียน 8) การพัฒนาชุมชน หมู่บ้านตามโครงการของโรงเรียน

อรณี สวนทะโชติ (2554, หน้า 20-21) กล่าวไว้ว่า ในการบริหารงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมและการปฏิบัติที่ดี เสริมสร้างความเข้าใจของชุมชนต่อโรงเรียน โดยการดำเนินงานนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรู้ขอบเขตของงานและนอกโรงเรียน โดยมีแนวทางในการบริหารจัดการงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายงาน แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. งานให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ
2. งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. งานเกี่ยวกับกรรมการโรงเรียน
4. งานการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ
5. งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
6. งานการประชาสัมพันธ์

กมลรัตน์ จันทโชติ (2556, หน้า 22) ได้สรุปการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน ไว้ว่า การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาส ชวนหาทางให้บุคคล

ในท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้ความรู้ ความสามารถของบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ต้องการให้ท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดการศึกษา เป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษา ได้ตรงตามความต้องการของชุมชนมากขึ้น ชุมชนจะได้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ รัก และเห็นความสำคัญของโรงเรียน ส่วนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นั้น โรงเรียนสามารถเลือกจัดได้ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น การเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน จึงสรุปได้ว่า เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน บุคคลในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น โดยการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถของประชาชนในชุมชน ซึ่งจะทำให้ชุมชนรัก และเข้าใจโรงเรียนเห็นความสำคัญของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ต้องมีบุคคลภายนอกโรงเรียนเข้ามามีร่วมในการจัดการศึกษา

แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญ สร้างความเข้าใจพร้อมทั้งต้องมีบทบาทหน้าที่ที่มีต่อชุมชน ช่วยพัฒนาชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา โดยวิธีการและกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาคำนึงงานในทุกภาคการกิจ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ (อรณี สวนทะโชติ, 2554, หน้า 33)

Stoops and Rafferty (1961, pp. 515-519) กล่าวว่า จะต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. ต้องมีการให้ผลการรับข่าวสารต่อชุมชน คือ บุคลากรในโรงเรียนจะต้องทราบความเป็นไปของชุมชน และขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ต้องแถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหาและวิธีดำเนินงานของโรงเรียน

2. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะได้ผลดีอยู่ที่การใช้วิธีการหลาย ๆ ทางในเวลาเดียวกัน

3. ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนให้มากที่สุด

4. งานที่จัดทำต้องเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง

5. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการเข้าใจและสอดคล้องกับสภาพ

ปัจจุบัน

ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2542, หน้า 2-4) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนควรดำเนินการดังนี้ 1) การให้ชุมชนมาร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา 1.1) การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ 1.2) การเชิญผู้ปกครองมาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของสถานศึกษาประจำปี

1.3) พัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ 1.4) การประชุมร่วมกับครูอาจารย์ 1.5) การประชุมร่วมกับศิษย์เก่า 1.6) การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.7) การชมนิทรรศการผลงานของนักเรียน การแสดงของนักเรียน 1.8) การจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีระหว่างผู้ปกครองกับครูอาจารย์ เช่น การจัดกีฬา 1.9) การจัดกิจกรรมของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ฯลฯ 2) การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน 2.1) รายงานผลการเรียน 2.2) รายงานความประพฤติ ได้แก่ ผลการสร้างควมดี ผลงานการร่วมกิจกรรม 2.3) รายงานสุขภาพ ได้แก่ ผลการตรวจสุขภาพของนักเรียน 3) สถานศึกษาให้ความช่วยเหลือกับชุมชน ช่วยพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ทำความสะอาด สร้างถนน ช่วยสอนอบรม เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ 4) การบริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของสถานศึกษาแก่ชุมชน เช่น การจัดงานชุมชน การประชุมต่าง ๆ 5) การใช้วิทยากรในชุมชนนำวิทยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน 6) การให้ชุมชนช่วยเหลือการศึกษา ด้านการเงิน งบประมาณด้านวัสดุ อุปกรณ์ 7) ด้านแรงงาน ด้านคำปรึกษาหารือ ด้านเป็นวิทยากร หรือให้ความรู้แก่ครูอาจารย์และนักเรียน 8) การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ ข่าวสารทั่วไปของสถานศึกษา ผลงานความสำเร็จในการดำเนินงานของสถานศึกษา กระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การวางแผนการจัดโครงสร้างการบริหาร ได้แก่ การจัดฝ่ายต่าง ๆ ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

เพ็ญญา ย้อยดา (2547, หน้า 27) ได้สรุปแนวคิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นไว้ดังนี้ คือ การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยโรงเรียนต้องมีการวางแผนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดบุคลากรในการประสานงาน จัดกิจกรรมร่วมกันให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นตามโอกาสอันควร ตลอดจนจะต้องมีการประเมินผลเป็นระยะตามที่กำหนดไว้ในโครงการ

วิศรา บุญมี (2555, หน้า 38) ได้สรุปแนวคิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นไว้ดังนี้ คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น คือการดำเนินงานให้โรงเรียนกับชุมชนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การจัดการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

นิดา ลอยละลิว (2556, หน้า 31) ได้สรุปแนวคิด การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่นไว้ ดังนี้ การเสริมสร้างความสัมพันธ์โรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น คือการดำเนินงานให้โรงเรียนกับชุมชนสัมพันธ์กัน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครอง และเนื่องจากโรงเรียนเป็นสมบัติของชุมชน เป็นศูนย์รวม และเป็นแหล่งวิชาการ

ตลอดจนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีแก่ชุมชน นอกจากนี้ โรงเรียนยังมีวิทยากร มีครู อาจารย์ ให้ความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนชุมชน ตลอดจนจัดบริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญในการให้ความรู้แก่คนในชุมชน และส่งเสริมโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ได้ทุกเพศ ทุกวัยเพื่อที่ประชาชนจะได้ให้การยอมรับ มีความศรัทธา และความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน

สรุปได้ว่าแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องตระหนักในความสำคัญ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้วิจัยที่จะนำมาเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ปัญญา พงษ์เพชร (2540) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า งานการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ งานให้บริการด้านต่าง ๆ และงานจัดตั้ง ประชุม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน อยู่ในระดับน้อย งานด้านการกรรมการสถานศึกษา และงานการประชาสัมพันธ์ในระดับมาก

บุญเข้ม คู่ป่อง (2540) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและกรรมการโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เว้นแต่ด้านให้บริการชุมชน และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมโรงเรียน กรรมการโรงเรียนเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย อุปสรรคในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรค คือ อยู่ในระดับน้อย ทั้งโดยรวมและรายด้าน เว้นแต่ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการให้ชุมชนร่วมกิจกรรมโรงเรียน กรรมการโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และอุปสรรคในการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน

และกรรมการ โรงเรียนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ทะนงศักดิ์ ก้องกำไกร (2546) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง พบว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ การให้บริการชุมชนด้านต่าง ๆ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ การรับผิดชอบช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน บทบาทร่วมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์ และการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ และเปรียบเทียบการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง

สำเนา บุญมาก (2544) ได้ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด พบว่า การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจำแนกตามสภาพการดำรงตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สนั่น นุชพงษ์ (2548) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 1 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ปัญหาการดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโวทัย เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหาร ด้านการให้ บริการชุมชน ด้านการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ กับหน่วยงานอื่น และด้านประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

สมชัย คงนุรัตน์ (2552) ได้ศึกษาได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนบ้านตะเคียนเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 3 พบว่า 1) การสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การให้บริการชุมชนและการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน มีการดำเนินงานน้อย การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายใน โรงเรียนน้อยไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การให้บริการชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควรเพราะ ไม่มีอุปกรณ์เพียงพอพื้นที่ภายในโรงเรียนน้อย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจึงไม่สะดวก การให้ความรู้แก่ชุมชนน้อย เพราะบุคลากรน้อยและขาดทักษะในเรื่องที่ชุมชนสนใจศึกษา คนในชุมชนไม่สะดวกในการทำกิจกรรม เพราะมีอาชีพหลากหลาย ทำให้จัดกิจกรรมได้ยาก การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนน้อย บุคลากรในโรงเรียนพักอยู่ไกล บุคลากรน้อยและขาดทักษะในเรื่องที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ และ

2) แนวทางพัฒนา คือ การตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ด้านหน้าโรงเรียน จัดทำเอกสาร วารสารและแผ่นพับ แจกผู้ปกครองอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ชุมชนได้รับรู้ จัดกิจกรรมที่พอเหมาะเพื่อให้บริการชุมชนในโรงเรียนได้ พัฒนาทักษะเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรในเรื่องที่ชุมชนสนใจและจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์เป็นครั้งคราว เพื่อไม่ให้กระทบต่ออาชีพการทำงานของคนในชุมชน บุคลากรของโรงเรียนและเวลาเรียนของนักเรียน

นิตา ลอยละถั่ว (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเครือข่าย ด้านการประเมินผลการดำเนินงานชุมชนและภาคีเครือข่าย และด้านการได้รับการสนับสนุนจากชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามสถานภาพครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กมลรัตน์ จันทโชติ (2556) ได้ศึกษาได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรช. ผลการวิจัยพบว่า

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรช. ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน มีการดำเนินงานไม่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับรู้ข่าวสารภายใน โรงเรียนน้อยไม่ทั่วถึง ทำให้ไม่ทราบข้อมูลหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การให้บริการชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร เพราะมีพื้นที่ภายใน

โรงเรียนน้อย การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนจึงไม่สะดวก การให้ความรู้แก่ชุมชนน้อย เพราะบุคลากรไม่เพียงพอและขาดทักษะในเรื่องที่ชุมชนสนใจจะศึกษา คนในชุมชนไม่สะดวกในการทำกิจกรรม เพราะมีอาชีพที่หลากหลาย มีเวลาไม่ตรงกัน ทำให้การจัดกิจกรรมทำได้ยาก การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนยังไม่มากเท่าที่ควร

2. แนวทางการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ การตั้งบอร์ดประชาสัมพันธ์ หน้าโรงเรียน จัดทำเอกสารวารสารและแผ่นพับ แจกผู้ปกครองอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ชุมชนได้ทราบถึงกิจกรรมและความรู้จากทางโรงเรียน จัดกิจกรรมให้เหมาะสมและเพียงพอเพื่อที่จะให้บริการแก่ ชุมชนอย่างทั่วถึง พัฒนาทักษะความรู้ให้กับบุคลากรในเรื่องที่ชุมชนสนใจและจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรักความเข้าใจถึงสภาพความเป็นอยู่ในชุมชนของตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศ

Lee (1984) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และบทบาทของนักเรียนเกี่ยวกับโครงการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กรรมการบริหาร โรงเรียน ครูใหญ่ ครู ผลการศึกษาสรุปได้ว่าโรงเรียนในท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายและกระบวนการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน โดยนักศึกษามีส่วนรับรู้ อย่างไรก็ตามงานด้านความสัมพันธ์ควรจะทำอย่างจริงจัง โดยการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่โดยเฉพาะ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว ประกอบด้วย คณะครูรวมอยู่ด้วย เพื่อทำหน้าที่ประเมินโครงการโดยการช่วยเหลือจากสำนักงานกลางเพื่อช่วยเหลือครูใหญ่ในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Ray (1980, p. 492-A) ได้ศึกษาภารกิจของครูใหญ่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่เซาท์คาร์โรไลนา ซึ่งได้รับการเลือกสรรให้เป็นโรงเรียนชุมชน โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียนศึกษาธิการจังหวัด คณะกรรมการโรงเรียน ประชาชนผู้ปกครอง และร้อยละ 10 ของครูที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ปรากฏผล ดังนี้ 1) การคาดหวังบทบาทของครูใหญ่ที่เข้ากันได้อย่างสมเหตุสมผลกลุ่มที่แตกต่างในการวางแผนโรงเรียน 2) เจตคติของครูใหญ่ ในฐานะผู้อำนวยการความสะดวกและเป็นผู้ที่เอื้ออำนวยต่อโปรแกรมการเรียนการสอนมากกว่ากิจกรรมร่วมกัน 3) ครูใหญ่ต้องเกี่ยวข้องกับอิทธิพลอำนาจหน้าที่การตัดสินใจต่อนโยบายของโรงเรียน 4) การรายงานคณะกรรมการโรงเรียนมีอัตราความสัมพันธ์ที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งหมด 5) ข้อมูลในการสนับสนุนจากประชาชนมีผลต่อการสัมพันธ์กับนโยบายการศึกษา 6) ข้อมูลสะท้อนให้เห็นความต้องการ ผู้ปกครอง และครูใหญ่ ต้องการกระจายอำนาจ และอำนาจหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ ควรเป็นอำนาจ ส่วนกลางของบุคคลในองค์กร

บริหาร 7) การขัดแย้งอาจเกิดขึ้นต่อไป แต่เขาเหล่านั้นก็หวังจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วและ
อย่างไรก็ตาม ตามความคาดหวังในการสร้างงานก็เกิดขึ้นได้และอาจมีความผิดพลาดบ้าง

Green (1994, p. 3758) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผน
ที่จะนำอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมาให้บริการแก่ชุมชนในอนาคต
ซึ่งจะช่วยทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดีขึ้น เมื่อชุมชนขยับขึ้นความต้องการ
ก็ยิ่งเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้น
ให้บริการต่าง ๆ แก่ชุมชนได้นานและคุ้มค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคตด้วย

Hakanen (1995, p. 6004 อ้างถึงใน สำเนา บุญมาก, 2554, หน้า 49) ได้สำรวจความคิดเห็น
ของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกลุ่ม
ตัวอย่างในรัฐเซาท์แคโรไลนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอกับความเป็นไป
ของโรงเรียนและการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น
2) การขาดข้อมูลข่าวสารและการติดต่อในชุมชนทำให้ผู้ปกครองขาดความสัมพันธ์กันในชุมชน
และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อไม่เพียงพอ มีข้อเสนอแนะให้แจ้งนโยบายการติดต่อระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน จุดมุ่งหมาย ความรับผิดชอบ รายละเอียดเกี่ยวกับการเงิน เวลา และความจำเป็นด้านอื่น ๆ
ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

จากผลการศึกษาจากเอกสารงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า
การปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน
และคณะกรรมการสถานศึกษา ในแต่ละกลุ่ม มีแนวคิดในการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป ในกลุ่มของ
ผู้บริหาร โรงเรียนคิดว่า สิ่งที่โรงเรียนปฏิบัติต่อชุมชนนั้นส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชนเพียงพอแล้ว ในกลุ่มของคณาจารย์คิดว่า โรงเรียนปฏิบัติต่อชุมชนยังไม่ดีเท่าที่ควรในกลุ่ม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาคิดว่าสิ่งที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียนนั้นน้อยเกินไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุปและจัดทำรายงาน

การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่การศึกษา การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ยังขาดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 25 คน จำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 1 คน
2. ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน
4. ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยผู้วิจัยเตรียมคำถามไว้เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยผู้วิจัยใช้วิธีผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับการสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าโดยนำจุดแข็งทั้ง 2 แบบ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ การสัมภาษณ์แบบสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ จะสะท้อนข้อมูลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง โดยใช้การเก็บข้อมูลครอบคลุมขอบข่ายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทั้ง 3 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- 1.2 ด้านการให้บริการชุมชน
- 1.3 ด้านการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชน

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วทำการสรุปข้อมูลการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูโรงเรียนบ้านสำนักบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน มีลักษณะคำถามครอบคลุมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามแนวคิดของ Ross (1967, p. 24) ได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการชุมชน และการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน

1.1 วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

1.1.1 ประเด็นคำถามทุกคำถามต้องสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและเป็นคำถามที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

1.1.2 คำถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ

1.1.3 คำถามนั้นผู้ตอบคำถามต้องรู้จริงและตอบได้ รวมทั้งต้องไม่เป็นคำถามนำและแนะคำตอบ

2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

2.1 ผู้วิจัยนำประเด็น คำถามที่กำหนดไว้เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและพิจารณา จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

2.2 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบสอบถาม

2.2.1 ดร.สมุทร ชำนาญ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.1.2 ดร.ชัยพนธ์ รักงาม	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2.1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยได้ทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม พ.ศ. 2559 เป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยการสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำนวน 25 คน จากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 5 คน และผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้ตลอดเวลา ขณะปฏิบัติภาคสนามมีการตรวจสอบความถูกต้องของการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 1 คน ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน โดยเมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้วแต่ละประเด็นคำถามผู้วิจัยจะอ่านคำสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation

analysis) 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) 2) การยืนยันข้อมูล (Confirmation) และ 3) การสรุปผลเชิงอุปนัย (Inductive analysis)

การสรุปและการจัดทำรายงานการวิจัย

การเขียนและเสนอข้อมูลในรายงานนี้ใช้วิธีเขียนพรรณนาวิเคราะห์โดยใช้หลักการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation analysis) เป็นหลัก โดยเมื่อเขียนจบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลอ่านทบทวนแสดงความคิดเห็นร่วมกันและตีความหมายจากการสัมภาษณ์ ของผู้วิจัยว่าเที่ยงตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะและแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 แล้วจึงแก้ไขข้อมูลนำเอาข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสรุปผล แล้วจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามกรอบแนวคิดของ Ross (1967, p. 24) ทั้ง 3 ด้าน โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน ข้อมูลวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการ และด้านการเข้ามามีส่วนร่วม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานของความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารทั่วไปเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนบ้านสำนักทอง พบว่า ชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ทั้ง 3 ด้าน ได้รับข้อมูลการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.1 การจัดทำเอกสารเพื่อแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้านสำนักทอง ชุมชนได้รับข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ต่อเนื่อง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การเผยแพร่ข่าวสารเป็นหนังสือ แผ่นพับ หรือจดหมาย ไม่ได้รับการส่งให้ถึงมือผู้ปกครองเนื่องจากผู้เรียนลืมหืมหรืออาจจะไม่เห็นความสำคัญของการส่งเอกสารให้กับผู้ปกครอง” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) และคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การทำเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนขาดความต่อเนื่องและขาดครูที่มีความรู้ในภาษากัมพูชา ทำให้ชุมชนและผู้ปกครองบางส่วนที่เป็นชาวกัมพูชาไม่ได้รับข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในชุมชนไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) และโดยส่วนมากผู้ปกครองจะไม่ได้รับนำหนังสือหรือเอกสารที่ทางโรงเรียนให้นักเรียนนำกลับบ้าน (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง

คนที่ 2, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) นักเรียนส่วนใหญ่ลืมเอาเอกสารให้ผู้ปกครอง (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 3, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ผู้ปกครองของนักเรียนบางคนอ่านหนังสือไม่ออกจึงทำให้ไม่ทราบถึงข้อมูลที่ทางโรงเรียนต้องการประชาสัมพันธ์ (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 4, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) และบ้านของนักเรียนและผู้ปกครองอยู่ห่างจากจุดประชาสัมพันธ์ทำให้ไม่ทราบถึงการประชาสัมพันธ์ (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) นักเรียนขาดการเอาใจใส่ในสิ่งที่ได้รับมอบหมายจากครู เช่น ให้นำเอกสารไปมอบให้ผู้ปกครอง (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 6, ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 7, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) การประชาสัมพันธ์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นไม่ทั่วถึงและไม่ครอบคลุมที่ที่นักเรียนและผู้ปกครองอาศัยอยู่ ประชาสัมพันธ์ (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 8, ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “เอกสารที่ได้รับไม่ค่อยชัดเจน และเวลามีข่าวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ทางโรงเรียนก็ไม่ค่อยมาประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) โดยส่วนมากแล้วผู้ปกครองอยู่ห่างไกลชุมชนจึงทำให้ไม่ทราบข้อมูล (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และผู้ปกครองนักเรียนไม่รับทราบข้อมูลข่าวสารและเอกสารที่ทางโรงเรียนจัดทำและประชาสัมพันธ์ (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 2, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ผู้ปกครองบางคนไม่ได้รับเอกสาร (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 3, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ผู้ปกครองนักเรียนบางคนเป็นชาวต่างชาติจึงอ่านภาษาไทยไม่ได้ (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 4, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และโดยมากแล้วผู้ปกครองจะไม่ได้รับเอกสาร (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่ว่า “ไม่ค่อยได้รับเอกสาร แล้วข้อความทั้งหมดก็เป็นภาษาไทย บางคนก็อ่านกันไม่ออก แต่ก็ยังดีที่ครูคอยบอก หรือมีจดหมายน้อยแต่ละห้องส่งมาให้ แต่ก็รู้กันเป็นบางกลุ่มในชุมชนส่วนคนที่อ่านไม่ค่อยออกก็ต้องคอยบอกกัน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และบางทีก็ไม่ได้รับเอกสารจากทางโรงเรียน (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 2 และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 2, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ไม่ได้ยินเสียงประชาสัมพันธ์จากทางศูนย์กระจายเสียงของทางโรงเรียน (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาคนที่ 3-5 และผู้ปกครองนักเรียนระดับ

ชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 3-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนบ้านสำนักทองที่ออกไปสู่ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง มีการแจ้งเป็นจดหมายน้อยเป็นบางห้องเรียน มีภาษาไทยเพียงภาษาเดียว ทำให้ชุมชนไม่ค่อยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หรือกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

1.2 การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน พบว่า โรงเรียนไม่ค่อยจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานนักเรียนและให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมโรงเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ทางโรงเรียนไม่ค่อยจัดนิทรรศการทางวิชาการ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ทางโรงเรียนยังไม่ได้จัดนิทรรศการของโรงเรียน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) และการดำเนินการจัดกิจกรรมนิทรรศการภายในโรงเรียนเพื่อแสดงผลงานนักเรียนไม่มีการดำเนินการจัดกิจกรรม (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทองคนที่ 2, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) การจัดนิทรรศการของโรงเรียนไม่มีการจัดกิจกรรมดังกล่าว (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 3-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ข้อมูลที่ได้เหมือนกันที่ว่า “ไม่เคยเห็นการจัดนิทรรศการของโรงเรียน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-3, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า ไม่ค่อยเห็นการดำเนินการจัดกิจกรรมนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานนักเรียนของโรงเรียน(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 4-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) มีความสอดคล้องกับที่ว่า “ไม่เคยมีนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น การจัดนิทรรศการมีให้เห็นบ้างแต่น้อย และผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “การจัดนิทรรศการมีน้อย พอได้เห็นผลงานเด็กบ้างจากบอร์ดหน้าห้องเรียนแต่การจัดในลักษณะที่เป็นงานนิทรรศการไม่ค่อยเห็น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ แต่ทางโรงเรียนมีโครงการที่จะจัดนิทรรศการในปลายภาคเรียนของทุกปี เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบผลสัมฤทธิ์และความสามารถต่าง ๆ ของโรงเรียน และการพัฒนาของโรงเรียน

1.3 การเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน พบว่า โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ้านสำนักทอง แต่ได้รับการตอบรับจากทางชุมชนและผู้ปกครองของนักเรียนน้อย ทำให้การบริหารจัดการกิจกรรมในโรงเรียนเป็นไปอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ บ้าง ให้ความร่วมมือดีขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ผู้ปกครอง

ให้ความร่วมมือในเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า การได้รับความร่วมมือจากทางชุมชนและผู้ปกครองของนักเรียนนั้นน้อย (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 6-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) และ “ผู้ปกครองโดยส่วนมากประกอบอาชีพที่แตกต่างกันจึงไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียนน้อย สอดคล้องกับที่ว่า “คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนมากขึ้นในด้านต่าง ๆ แต่ยังคงน้อยอยู่” (คณะกรรมการสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “มีการเชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียน อย่างแท้เทียนผู้ปกครองก็ได้ไปร่วมบ้างตามความสะดวก และผู้ปกครองเองส่วนใหญ่ก็ประกอบอาชีพกรีดยางจึงต้องนอนพักในเวลากลางวัน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 3, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ก็มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่ว่า “มีการเชิญผู้ปกครองร่วมงาน แต่ไม่ค่อยมีเวลาร่วม เพราะต้องทำงาน มาได้ก็น้อยคนไม่ได้มาทุกคน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การร่วมกิจกรรมของชุมชนยังไม่มากนัก แต่ก็เริ่มดีขึ้น ชุมชนให้การช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และทางโรงเรียนก็เริ่มเข้ามาชุมชนมากขึ้น และได้เปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียน ทำให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ดีขึ้น

2. ด้านการให้บริการชุมชน

ด้านการให้บริการชุมชนได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชน พบว่า โรงเรียนให้บริการแก่ชุมชนด้านอาคารสถานที่ เพื่อใช้จัดกิจกรรมนันทนาการได้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนมีอาคารหลายหลัง และอุปกรณ์ด้านโสตทัศนูปกรณ์ก็พร้อม แต่ขาดบุคลากรที่สามารถใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์ด้านอิเล็กทรอนิกส์” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ในโรงเรียนส่วนใหญ่มีแต่ครูที่จบเอกปฐมศึกษา และค่อนข้างจะมีอายุราชการที่สูงจึงไม่ค่อยมีความถนัดในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) มีความสอดคล้องกับที่ว่า “ควรรหาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาไว้ในสถานศึกษา เพราะเวลาใช้สถานที่ในโรงเรียนต้องเตรียมช่างไปร่วมด้วย” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “เวลารวมอบรมที่โรงเรียนต้อง

จัดหาช่างที่มีความเชี่ยวชาญอิเล็กทรอนิกส์มาช่วย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ที่จะให้บริการแก่ชุมชน เพียงแต่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2.2 โรงเรียนจัดสถานที่ออกกำลังกายแก่คนในชุมชน พบว่า โรงเรียนจัดสถานที่ออกกำลังกายแก่คนในชุมชนได้เฉพาะกีฬาบางชนิด เพราะทางโรงเรียนขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และสร้างสถานที่ออกกำลังกายเพิ่มเติม ดังคำกล่าวที่ว่า “ทางโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดสรรเพื่อสร้างสถานที่ออกกำลังกายให้แก่ชุมชน เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่นำไปซื้ออุปกรณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีอุปกรณ์ที่ช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับตัวผู้เรียน เช่น คอมพิวเตอร์” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนก็มีการสร้างสนามกีฬาบ้างตามงบประมาณ เช่น สนามฟุตบอล สนามวอลเลย์บอล และสนามตะกร้อ” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “มีคนมาเล่นกีฬาและออกกำลังกายในโรงเรียนน้อย เพราะไม่ค่อยมีอุปกรณ์ให้เล่น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมด้านสถานที่ในการออกกำลังกาย แต่ขาดอุปกรณ์กีฬาที่จะใช้ในการออกกำลังกาย ซึ่งชุมชนที่ต้องการออกกำลังกายหรือใช้สถานที่ต้องเตรียมอุปกรณ์กีฬามาเอง แต่คนในชุมชนประกอบอาชีพกรีดยาง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาว่างมาออกกำลังกาย

2.3 การพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ครูและนักเรียนออกไปช่วยโครงการพัฒนาท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนทุกกิจกรรม เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ทางโรงเรียนนำนักเรียนและคณะครูออกไปร่วมพัฒนาท้องถิ่นตามโอกาสต่าง ๆ และวันสำคัญต่าง ๆ ตามความเหมาะสม” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “ทางโรงเรียนออกไปร่วมพัฒนาชุมชนในช่วงเทศกาลและวันสำคัญเท่านั้น” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เหมือนคำพูดที่ว่า “กิจกรรมพัฒนาชุมชนทำให้เด็กเกิดความรักในชุมชนและได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนเป็นบางครั้ง” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เหมือนกับที่ว่า “กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาชุมชนได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียน”

(ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “การพัฒนาชุมชนได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและชุมชนอย่างพร้อมเพรียง” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนออกไปร่วมพัฒนาชุมชนกับคนในชุมชนเป็นประจำ ทั้งในช่วงเทศกาลและวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งได้รับการตอบรับจากชุมชนเป็นอย่างดี แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลามาร่วมกิจกรรมมากนัก

2.4 การเป็นวิทยากรแก่ชุมชน พบว่า โรงเรียนไม่มีเวลาให้คำปรึกษากับชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ และทักษะในเรื่องที่ชุมชนให้ความสนใจ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ที่ว่า “ยังไม่ได้รับการประสานจากชุมชนเกี่ยวกับของความช่วยเหลือด้านวิทยากร ทั้งนี้คนในชุมชนก็ประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ผู้คนในชุมชนก็ประกอบอาชีพที่แตกต่างกันและบุคลากรในโรงเรียนก็มีน้อย ทั้งยังไม่มีประสบการณ์ในทักษะ อาชีพที่ชุมชนสนใจ เพราะส่วนใหญ่เป็นคนต่างถิ่น” (คณะกรรมการสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “ครูในโรงเรียนมีน้อยและก็เป็นคนต่างถิ่น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 7, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีทักษะ และประสบการณ์ที่ตรงกับอาชีพที่ชุมชนต้องการ

2.5 การบริการข่าวสารแก่ชุมชน พบว่า โรงเรียนมีการจัดศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชน แต่การประชาสัมพันธ์มีน้อย การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงเนื่องจากผู้ปกครองอาศัยอยู่ตามภูเขาที่ไกลที่ศูนย์ประชาสัมพันธ์ จึงทำให้ไม่ค่อยทราบถึงการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ดังคำกล่าวที่ว่า “การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง เพราะผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่แล้วจะอาศัยอยู่ที่สวนยางภูเขา จึงทำให้ไม่ได้รับข่าวสารที่ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ไป” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “คนในชุมชนส่วนมากทำอาชีพกรีดยาง และต้องอาศัยในที่พักบนภูเขา” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “การเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยส่วนมากอยู่ในสวนยางบนภูเขา ซึ่งบางทีก็อยู่ไกลจากชุมชน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) จะสอดคล้องกับที่ว่า “เป็นคนที่ย้ายมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำอาชีพกรีดยาง และต้องอาศัยอยู่ในห้องพักบนเขาที่นายจ้างจัดหาไว้ให้” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูล

ข้างต้น พบว่า ทางโรงเรียนยังมีศูนย์การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของทางโรงเรียนไม่ครอบคลุม จึงทำให้การรับทราบข่าวสารของชุมชนไม่ทั่วถึง

3. ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน

ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน ได้รับข้อมูลการสัมภาษณ์ดังนี้

3.1 โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ และวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ได้ตามความเหมาะสมแต่ทางโรงเรียนไม่ได้เข้าร่วมทุกครั้งทุกกิจกรรม เนื่องจากต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นงานหลักของบุคลากรในโรงเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมวันสำคัญต่างร่วมกับชุมชนตามความเหมาะสม” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนได้จัดนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนตามความสะดวกและความสำคัญของกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “ชุมชนได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนตามสมควร” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ดังที่ว่า “คณะครูและนักเรียนได้ร่วมกิจกรรมที่ชุมชนขึ้นบางครั้งแต่ไม่ค่อยบ่อย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ชุมชนให้การตอบรับโรงเรียนตามความเหมาะสมของงานและความสำคัญของกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น

3.2 โรงเรียนจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาชุมชน พบว่า โรงเรียนมีการร่วมพัฒนาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานในชุมชนตามความจำเป็นของแต่ละกิจกรรม เนื่องจากเวลาในการจัดกิจกรรมไม่ตรงกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนได้จัดเตรียมและนำนักเรียนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชน และหน่วยงานในชุมชนจัดขึ้นตามความพร้อม” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณี วันสำคัญที่ทางชุมชนจัดขึ้นตามความสำคัญของกิจกรรมและลักษณะของงาน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “กิจกรรมในชุมชนได้รับความร่วมมือจากทางตามความเหมาะสม” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ที่ว่า “วันสำคัญต่าง ๆ ที่ชาวบ้านจัดขึ้น คณะครูและนักเรียนก็เข้าร่วมแต่ไม่ทุกงาน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ว่า “นักเรียนและครูก็เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ บ้าง แต่ไม่ได้เข้าร่วม

กับกิจกรรมของชุมชนทุกกิจกรรม เห็นเป็นบางงาน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า ชุมชนได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมจากทางโรงเรียนเฉพาะบางงานหรือบางกิจกรรมเท่านั้น ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน ความเหมาะสมของกิจกรรม

3.3 โรงเรียนเชิญชุมชน พบว่า โรงเรียนมีการจัดครูลงเพื่อเยี่ยมชมความเป็นอยู่ของนักเรียน ทุกภาคเรียน ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง แต่การออกเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครองจะไม่ทั่วถึง เนื่องจากการเดินทางที่ไม่สะดวกของครูผู้สอน เพราะบ้านของนักเรียนอยู่ห่างไกลกันมาก และเป็นภูเขาลาดชัน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “ทางโรงเรียนได้มอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูประจำชั้นร่วมออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนแต่ไม่ครบทุกหลังคาเรือน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ครูทุกระดับชั้นต้องออกเยี่ยมบ้านนักเรียนแต่โดยมากออกไปเยี่ยมไม่ครบ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “ครูได้มาเยี่ยมเด็กนักเรียนทุกเทอมแต่ก็ไม่ครบทุกหลังคาบ้าน เพราะบ้านของเด็กเรียนและผู้ปกครองห่างไกลจากโรงเรียน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บ้านผู้ปกครองและเด็กนักเรียนส่วนใหญ่อยู่บนภูเขา” (คณะกรรมการสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อความข้างต้นพบว่าทางโรงเรียนมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้ ทั้งสองครั้งต่อภาคเรียน เนื่องจากบ้านของผู้ปกครองและนักเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน และอยู่บนภูเขา การเดินทางลาดชัน

3.4 โรงเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด พบว่า โรงเรียนได้ร่วมกิจกรรมไม่ครบทุกครั้ง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ทางชุมชนได้รับความร่วมมือกันทางโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เป็นบางครั้ง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเดินรณรงค์การต่อต้านยาเสพติดด้วย” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ที่ว่า “การจัดกิจกรรมการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด ของหน่วยงานในชุมชนก็จัดตรงกับการจัดการเรียนการสอนทางวิชาการของโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนจึงเข้าร่วมได้เป็นบางครั้ง” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ที่ว่า “การร่วมกิจกรรมของโรงเรียนกับชุมชนยังมีน้อย อย่างเช่น กิจกรรมการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติด ที่ชุมชนจัดขึ้นนักเรียนจะได้ร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นบางกิจกรรมครั้งเท่านั้น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียน

ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดยังไม่เต็มที่ เพราะร่วมเป็นบางครั้งบางคราว เนื่องจากกิจกรรมที่ทางหน่วยงานในชุมชนหรือกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นมานั้น ทางโรงเรียนไม่สามารถเข้าร่วมได้ เพราะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.5 โรงเรียนจัดให้มีการตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาและศิษย์เก่าให้กับทางโรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยดีเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การได้รับความร่วมมือจากศิษย์เก่า และชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนไม่ค่อยดีเท่าที่ควร” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือเมื่อทางโรงเรียนประสานขอความร่วมมือจากชุมชน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) คล้ายกับการให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การประสานงานระหว่างชุมชนกับคณะกรรมการสถานศึกษามีการประสานงานอย่างไม่ต่อเนื่อง” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกรีดยาง ซึ่งต้องทำงานในเวลากลางคืน จึงไม่สามารถมาร่วมงานที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในเวลากลางวันได้” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาได้รับความร่วมมือจากชุมชนไม่ดีเท่าที่ควร การจัดกิจกรรมกีฬาภายในโรงเรียน ทางชุมชนให้ความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากไม่สะดวกในการเดินทางมาร่วมงานเพราะกรีดยางตอนกลางคืน

3.6 โรงเรียนมีการประชุมวางแผน พบว่า โรงเรียนไม่ได้จัดให้มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากมีอาชีพที่หลากหลาย เวลาว่างไม่ตรงกัน คนในชุมชนยังขาดความรู้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การประชุมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนคนในชุมชนยังขาดความรู้ที่จะร่วมวางแผน แต่สามารถให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น คล้ายกับครูผู้สอนชุมชนให้ความร่วมมือน้อย ไม่ค่อยว่างและขาดความรู้ที่จะร่วมวางแผน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ดังที่ว่า “คนในชุมชนยังขาดความรู้ที่จะเข้าร่วมวางแผนจัดการเรียนการสอนและไม่มีเวลาว่างเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำอาชีพรับจ้างกรีดยาง ซึ่งต้องทำในช่วงกลางคืน ควรให้มีการส่งเสริมการวางแผนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตร แต่ทางผู้ปกครองไม่ค่อยเห็นด้วยที่มีการเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ไม่เคยเห็นมีการร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการวางแผนการจัดการสอน”

(ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “ทางโรงเรียนไม่เคยจัดกิจกรรม” (ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า การจัดการประชุมวางแผนจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้รับความร่วมมือไม่ดีเท่าที่ควร คนในชุมชนยังขาดความรู้ที่จะร่วมวางแผน แต่มีความพร้อมที่ให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดี

3.7 โรงเรียนจัดให้ชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียน แต่ได้รับความร่วมมือจากจากชุมชนน้อย จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนบ้านสำนักทองไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร การจัดกิจกรรมบางอย่างที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นชุมชนจึงไม่ทราบ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นมากขึ้น แต่ก็ยังน้อยอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของหมู่บ้าน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และที่ว่า “ทางโรงเรียนพัฒนาความสัมพันธ์มากขึ้น มีการทำงานร่วมกัน แต่ยังไม่พร้อมเพียงกัน มีการร่วมมือจากชุมชนน้อย เนื่องจากผู้ปกครองในชุมชนการประกอบกรีดยางซึ่งต้องทำงานกันในเวลากลางคืน จึงทำไม่ค่อยมีเวลามาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เหมือนกับที่ว่า “ผู้ปกครองนักเรียนโดยส่วนมากไม่ค่อยมีเวลามาร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) จากข้อมูลข้างต้น พบว่า โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ทางโรงเรียนต้องการ เนื่องจากความหลากหลายของอาชีพของประชาชนในชุมชน รวมทั้งการแจ้งข่าวสารให้ชุมชนนั้นยังไม่ทั่วถึง

3.8 โรงเรียนให้บริการด้านการแข่งขันกีฬา พบว่า การแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชนบุคลากรทางการศึกษายังไม่ได้เข้าไปร่วม ทางโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถด้านกีฬา ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนขาดบุคลากรด้านกีฬาโรงเรียนจึงมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมน้อย” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “ครูมาร่วมงานน้อย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ไม่ค่อยเห็นครูในโรงเรียนมาร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น” (ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เหมือนกับ

ที่ว่า “ทางโรงเรียนไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นเท่าไร” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนได้จัดขึ้นน้อยเกินไป” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) จากข้อความข้างต้น พบว่า โรงเรียนร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นน้อย การให้บริการด้านการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชนทางโรงเรียนไม่ค่อยส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วม เนื่องจากทางโรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความสามารถด้านกีฬา

3.9 โรงเรียนแต่งตั้งกรรมการตัดสินกิจกรรม พบว่า ทางโรงเรียนเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นน้อย ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บุคลากรในโรงเรียนไม่ค่อยเข้าร่วมการตัดสินกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับผู้ปกครองที่ว่า “ไม่มีครูมาเป็นกรรมการตัดสินในกิจกรรมในหมู่บ้านนัก” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ทางโรงเรียนยังเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ น้อย การตัดสินเป็นกรรมการยังไม่ค่อยเห็น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ส่วนการให้ความร่วมมือของโรงเรียนพร้อมให้บริการดังกล่าวที่ว่า “เมื่อมีการประสานงานมาจากชุมชนและมีบุคลากรทางโรงเรียนก็จะร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนขาดบุคลากรยังขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) จากข้อความข้างต้น พบว่า สถานศึกษามีการเข้าร่วมเป็นกรรมการตัดสินร่วมกับทางชุมชนน้อย แต่ถ้าชุมชนประสานขอความร่วมมือมาทางโรงเรียนก็พร้อมให้ความช่วยเหลือ

2. แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1.1 แนวทางพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรการจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้านสำนักทองเป็นประจำทุกเดือน และมีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “กำหนดการจัดทำเอกสารที่แน่นอนเป็นรายเดือน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559)

คล้ายกับที่ว่า “ควรมีการจัดทำเอกสารการประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้มีความต่อเนื่อง” (ครู โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนข้อเสนอแนะให้ทางโรงเรียน ประสานกับผู้นำชุมชน นำเอกสารรายละเอียดข่าวสารไปประกาศตามเสียงตามสายหมู่บ้าน ดังคำกล่าวที่ว่า “โรงเรียนควรประสานงานกับทางผู้นำชุมชนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดูแล และประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ให้ช่วยกระจายข้อมูลที่ทางโรงเรียนต้องการประชาสัมพันธ์” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ทางด้านผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาให้ผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเผยแพร่ ข่าวสารของทางโรงเรียนไว้ว่า “อยากให้ทางโรงเรียนแจ้งข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นเอกสารและประชาสัมพันธ์ทั้งสองทาง” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายที่ว่า “ควรทำเอกสารแจกให้เพียงพอ เน้นย้ำกับนักเรียนเกี่ยวกับการนำ เอกสารมาให้ผู้ปกครอง และต้องมีการประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่งด้วย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.1.2 แนวทางการพัฒนาโรงเรียนด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรจัด กิจกรรมหรือนิทรรศการที่เกี่ยวกับการแสดงผลงานนักเรียนและมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งในการจัดกิจกรรมหรือนิทรรศการนั้นให้มีการจัดอย่างน้อยปีการศึกษาละ สองครั้ง เพื่อให้ชุมชนเห็นพัฒนาการด้านการเรียนของผู้เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียน ควรมีการจัดงานนิทรรศการวิชาการ หรือนิทรรศการเกี่ยวกับการเรียนการสอนปีการศึกษาละ สองครั้ง เพื่อเป็นการแสดงผลงานของผู้เรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยครูทุกคนต้องมีส่วนร่วม ในการดำเนินการจัดนิทรรศการ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “ควรมีการจัดนิทรรศการและกิจกรรมเกี่ยวกับความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปกครองทราบถึงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียน” (ครู โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับที่ว่า “ควรมีการจัดกิจกรรมผลงานนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ปกครองได้เห็นผลงานนักเรียน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ไว้ว่า “ควรมีการจัดบอร์ดกิจกรรมนักเรียนที่เป็นส่วนกลางไว้ด้วย และ ต้องแจ้งการจัดกิจกรรมโดยมีรายละเอียดงาน กำหนดการจัดกิจกรรมให้ทราบอย่างทั่วถึง” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.1.3 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ควรเชิญผู้ปกครอง เข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนบ้านสำนักทอง พบว่า ควรเชิญผู้ปกครองมาร่วมรับรู้ รับทราบเกี่ยวกับ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของทางโรงเรียน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ปกครองกับทางโรงเรียน อย่างน้อยเทอมละสองครั้ง โดยทางโรงเรียนต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้คนในชุมชนรับทราบทุกคน ซึ่งได้ให้สัมภาษณ์ดังนี้ “โรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมรับทราบข่าวสารของทางโรงเรียนอย่างน้อยเทอมละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนมากขึ้น” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) แต่อยากให้มีเพิ่มเติมของการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียน ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ส่วนอยากให้มีการประชุมสัมพันธ์ที่ทั่วถึง ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนให้ร่วมไม่ค่อยรู้เรื่องเลย อยากให้ประชาสัมพันธ์แจ้งให้ทั่วถึงทุกคนในชุมชน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “อยากให้แจ้งการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.1.4 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนควรเชิญคนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรม โรงเรียนบ้านสำนักทอง และร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนรับทราบถึงการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนควรมีการประชุมสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบล่วงหน้าเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้ปกครองสามารถเข้าเยี่ยมชมผลงานนักเรียนและการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนได้” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองนักเรียนร่วมเยี่ยมชมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่นกิจกรรมวันปัจฉิมนิเทศ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนผู้ปกครองนักเรียนให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “โรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบมากและทั่วถึงกว่านี้ เช่น ประสัมพันธ์ที่เสียงตามสายชุมชน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ซึ่งสอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนควรเพิ่มการแจ้งข่าวสารการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ทั่วถึงกว่านี้” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.2 ด้านการให้บริการชุมชน

ด้านการให้บริการชุมชน มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.2.1 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนมีการควรวจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้สื่อต่าง ๆ มาบริการชุมชนอย่างเพียงพอต่อความต้องการของชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ทางโรงเรียนมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ แต่ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการใช้สื่อทัศนูปกรณ์” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนขาดบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้คำแนะนำว่า โรงเรียนควรจะจ้างครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ทัศนูปกรณ์ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ควรมีการจัดสรรหาครูที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ทัศนูปกรณ์ในโรงเรียน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “โรงเรียนไม่มีครูสอนคอมพิวเตอร์ โรงเรียนควรจ้างครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ว่า “ควรมีครูที่ความเชี่ยวชาญด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.2.2 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการให้บริการชุมชน โรงเรียนควรวจัดบริเวณสถานที่ออกกำลังกายแก่บุคลากรในชุมชนและประชาชนอย่างครบถ้วน และโรงเรียนควรวจัดสรรหรือสรรหางบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการเล่นกีฬาชนิดต่าง ๆ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “สถานที่ในโรงเรียนมีความพร้อม แต่ขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการเล่นกีฬา” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “งบประมาณในการซื้ออุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอ พยายามหางบอุดหนุนจากส่วนอื่นมาบ้างแล้ว แต่ก็ยังไม่เพียงพอ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “โรงเรียนควรวจัดสรรงบจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ด้านผู้ปกครองนักเรียนได้ให้สัมภาษณ์ว่า “ออกกำลังกายที่โรงเรียนได้ไม่เต็มที่ เพราะไม่ค่อยมีอุปกรณ์ให้เล่น โรงเรียนควรวสรรหาอุปกรณ์มาให้บริการเวลาประชาชนเข้ามาออกกำลังกาย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และที่ว่า “โรงเรียนมีที่ออกกำลังกายในโรงเรียนแต่อยากให้มีอุปกรณ์ด้วย” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.2.3 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการให้บริการชุมชนโรงเรียนควรจัดครูและนักเรียนออกไปช่วยชุมชนพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ พบว่า โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนตามความเหมาะสม ในช่วงวันสำคัญต่าง ๆ และมีการรวมพัฒนาชุมชนตลอด ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “ควรประสานงานกับชุมชนและออกไปร่วมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ชุมชนได้รับการช่วยเหลือจากทางโรงเรียนทุกครั้งเมื่อมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาได้แนะนำให้โรงเรียนประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพราะงานจะได้มีประสิทธิภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า “งานจะมีประสิทธิภาพมากกว่านี้หากโรงเรียนร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ด้านผู้ปกครองนักเรียนให้คำสัมภาษณ์ว่า “โรงเรียนควรร่วมมือกับหน่วยงานหลายฝ่ายในการจัดกิจกรรม” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และ “อยากให้โรงเรียนจัดกิจกรรมที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากกว่านี้” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.2.4 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการให้บริการชุมชนโรงเรียนควรจัดวิทยากรคอยแนะนำ หรือให้คำปรึกษา พบว่า มีการประสานความร่วมมือประชาสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนที่มีความสนใจในการเชิญวิทยากรให้คำแนะนำ เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนควรประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนในชุมชนที่สนใจร่วมกิจกรรม” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ครูควรทำการสำรวจความต้องการของคนในชุมชนว่าต้องการให้ทางโรงเรียนส่งเสริมแนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับความสนใจด้านใด” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนคำแนะนำให้ปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาช่วย ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ชาวนาในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถก็มีพอสมควรทางโรงเรียนควรจะให้ประชาชนกลุ่มนี้เข้ามามีส่วนร่วม” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับผู้ปกครองที่ว่า “ควรให้คนที่มีความรู้ในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3 ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน

ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.3.1 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชนโรงเรียนควรเข้าร่วมในกิจกรรม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของชุมชนและหน่วยงานอื่นในชุมชนเป็นประจำสม่ำเสมอเมื่อได้รับการประสานงานมายังโรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บุคลากรและนักเรียนในโรงเรียนควรเข้าร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสม เพื่อสร้างความสำคัญอันดีกับชุมชน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานในชุมชนรวมและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า “โรงเรียนควรเข้าร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ซึ่งโรงเรียนก็ได้ปฏิบัติตามนำแนะนำของคณะกรรมการสถานศึกษาด้วยดีมาตลอด ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการร่วมกิจกรรมในชุมชนตลอด” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “โรงเรียนร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี” (ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3.2 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชนโรงเรียนควรจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาทำความสะอาดในเขตชุมชน พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาทำความสะอาดในเขตชุมชนโรงเรียนได้ร่วมตามความเหมาะสม ซึ่งจะออกพัฒนาในช่วงการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนควรร่วมกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ครู นักเรียน ร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในช่วงที่มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เสมอ” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ส่วนข้อเสนอแนะว่าเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากหลายส่วนควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนทราบเพื่อที่จะได้รับความร่วมมือที่ดีขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทางโรงเรียนควรมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นในชุมชนด้วย” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “การร่วมมือกันในการทำกิจกรรมเช่นนี้

ควรมีหน่วยงานหลายภาคส่วนมาร่วมมือ ร่วมแรงกัน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3.3 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดให้คณะครูและนักเรียน ไปเยี่ยมบ้านผู้ด้อยโอกาสในเขตชุมชน โดยกรมอบหมายให้ครูประจำชั้นและครูประจำชั้นร่วมให้ดำเนินการเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนในการดูแลของครูแต่ละคน ให้ครบหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “เป็นกิจกรรมที่ดีควรมีตลอด” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นเมื่อครูมาเยี่ยมบ้าน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “เป็นกิจกรรมที่ทำให้ครูมีความเข้าใจตัวนักเรียนมากขึ้น ควรจะจัดกิจกรรมแบบนี้อย่างสม่ำเสมอ” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “การที่มอบหมายให้ครูออกเยี่ยมบ้านให้ครบนั้นเป็นสิ่งที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งการเยี่ยมบ้านนักเรียนนี้ทำให้ผู้ปกครองเห็นการเอาใจใส่ของทางโรงเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “การเยี่ยมบ้านทำให้เข้าใจเด็ก และสามารถให้การช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหาได้” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559)

2.3.4 แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ร่วมกับชุมชนในโอกาสในวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนในเรื่องการสอดส่องดูแลเด็กนักเรียนในชุมชนที่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติด ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมการเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดตามโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่อยู่ในชุมชน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) จากการใช้ความร่วมมือกับชุมชนจึงทำให้ผู้ปกครองให้การยอมรับโรงเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “ชุมชนได้รับความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากโรงเรียนเป็นอย่างดี” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “การจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด โรงเรียนมีส่วนสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับทางชุมชนเสมอ” (ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “โรงเรียนร่วมกิจกรรมด้วยดีเสมอมาเกี่ยวกับการเดินรณรงค์ด้านยาเสพติด” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และครูผู้สอนก็ได้รับการยอมรับจากชุมชนเพิ่มขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า

“ชุมชนให้การยอมรับเป็นอย่างดีเมื่อโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนได้จัดขึ้น” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559)

2.3.5 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีการตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา พบว่า การที่มีการประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยสร้างความเข้มแข็ง ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ควรมีการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ว่า “คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาควรมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นมากกว่านี้” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และผู้ปกครองนักเรียนให้สัมภาษณ์ไว้ว่า “ทางโรงเรียนควรมีการแจ้งการประชุมต่าง ๆ ที่ทั่วถึง และควรมีการจัดประชุมที่มากกว่านี้” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ด้านครูผู้สอนให้ข้อเสนอแนะว่า “โรงเรียนควรมีการพบปะสังสรรค์ศิษย์เก่าปีการศึกษาละ 1 ครั้ง” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559)

2.3.6 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษา” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “ประชาชนในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายควรมีการสำรวจความต้องการของชุมชนก่อนที่จะมีการวางแผนการเรียนการสอน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “ทางโรงเรียนต้องมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก่อน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับที่ว่า “ผู้ที่ร่วมจัดวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องศึกษาดูศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน เพื่อจะพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน” (ผู้ปกครองระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ควรจะมีการพัฒนาวางแผนการเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่ว่า “ควรมีการวางแผนและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอน”

(คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3.7 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียน เปิดโอกาสเพื่อให้ชุมชนมาร่วมประชุมเพื่อมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และร่วมมือกันในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังคำสัมภาษณ์ที่ว่า “โรงเรียนควรให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น พร้อมกับปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะ” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับที่ว่า “ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากขึ้นกว่านี้” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) ครูผู้สอนให้คำสัมภาษณ์ว่า “ทางโรงเรียนต้องประสานความร่วมมือขอความอนุเคราะห์กับชุมชนเรื่องความร่วมมือ และต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบทุกคน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, 10 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “โรงเรียนต้องมีการแจ้งประชาสัมพันธ์ทุกครั้งที่มีการประชุม” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3.8 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรให้บริการด้านการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชน พบว่า การที่โรงเรียนให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาร่วมกับประชาชนในชุมชนจัดให้มากขึ้น ต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บุคลากรในโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬามากขึ้น” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) เช่นเดียวกับที่ว่า “ครูในโรงเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันกีฬา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) สอดคล้องกับที่ว่า “โรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่ทางชุมชนจัดขึ้นให้มากกว่านี้” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2559) คล้ายกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “อยากให้ครูร่วมกิจกรรมกีฬา” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และที่ว่า “โรงเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมที่ชาวบ้านร่วมกันจัดกิจกรรมกีฬา” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

2.3.9 แนวทางพัฒนาโรงเรียนด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรเข้าไปมีบทบาทเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้น พบว่า การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน นอกจากเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแล้วยังช่วยพัฒนาทักษะในการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “บุคลากรในโรงเรียนต้องร่วมกิจกรรมที่ตนมีบทบาทให้มากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการตัดสินกิจกรรม” (ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-9, สัมภาษณ์, วันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2559) ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนนี้จะช่วยให้ชุมชนยอมรับโรงเรียนมากขึ้น ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า “ชุมชนต้องประสานความร่วมมือจากทางโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรมาเป็นวิทยากรร่วมด้วย” (คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักทอง คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 12 ตุลาคม) สอดคล้องกับที่ว่า “เมื่อชุมชนประสานความร่วมมือด้านบุคลากรโรงเรียนก็พร้อมที่จะสนับสนุน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, สัมภาษณ์, วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2559) ด้านผู้ปกครองนักเรียนที่ว่า “โรงเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559) และที่ว่า “โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมระหว่างชุมชนกับโรงเรียนให้มีกิจกรรมร่วมกัน” (ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา คนที่ 1-5, สัมภาษณ์, วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2559)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามกรอบแนวคิดของ Ross (1967, p. 24) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ครูโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักทอง จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 5 คน

หลังจากได้ข้อมูลแล้วนำมาสรุปการดำเนินงานของฝ่ายบริหารทั่วไปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จากการสัมภาษณ์ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์

1.1.1 การทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนบ้านสำนักทองให้ชุมชนรับทราบมีน้อย

1.1.2 โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานนักเรียนและให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมโรงเรียน

1.1.3 โรงเรียนบ้านสำนักทองเชิญชวนให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ้านสำนักทอง แต่ได้รับการตอบรับจากทางชุมชน และผู้ปกครองน้อย

1.2 ด้านการให้บริการชุมชน

ด้านการให้บริการชุมชน ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนบ้านสำนักทองให้บริการแก่ชุมชนด้านอาคารสถาน เพื่อใช้จัดกิจกรรมนันทนาการเพียงพอต่อความต้องการของชุมชน เนื่องจากโรงเรียนบ้านสำนักทอง

มีอาคารเรียนหลายหลัง และอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ก็พร้อม แต่ขาดบุคลากรที่สามารถใช้ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้

1.2.2 โรงเรียนบ้านสำนักทองจัดสถานที่ออกกำลังกายแก่คนในชุมชนได้เฉพาะกีฬาบางชนิด เนื่องจากทางโรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ และสร้างสถานที่การออกกำลังกายเพิ่มเติม

1.2.3 ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านสำนักทองออกไปช่วยโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นตามโอกาสต่าง ๆ แต่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับทางชุมชนทุกกิจกรรม เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนบ้านสำนักทองมีภาระที่ต้องรับผิดชอบจำนวนมาก

1.2.4 บุคลากรโรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยให้คำปรึกษากับชุมชน

1.2.5 โรงเรียนบ้านสำนักทองมีการจัดศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารแก่ ชุมชน แต่การประชาสัมพันธ์น้อย และไม่ทั่วถึง คนในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกลจากชุมชน

1.3 ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

ด้านการเข้ามามีส่วนร่วม ได้รับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

1.3.1 โรงเรียนบ้านสำนักทองเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน เนื่องจากในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ เป็นและกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นได้หมดทุกกิจกรรม เนื่องจากต้องดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นงานหลัก

1.3.2 โรงเรียนบ้านสำนักทองเข้าร่วมพัฒนาชุมชนร่วมกับประชาชนและหน่วยงานในชุมชนตามความจำเป็นของแต่ละกิจกรรม

1.3.3 โรงเรียนบ้านสำนักทองมีการจัดครูลงเยี่ยมดูความเป็นอยู่ของนักเรียนและผู้ปกครอง ทุกภาคเรียน ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง แต่ไม่ทั่วถึง

1.3.4 โรงเรียนบ้านสำนักทองมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์การต่อต้านยาเสพติดร่วมกับหน่วยงานในชุมชน แต่ไม่ได้ร่วมทุกครั้ง

1.3.5 โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศิษย์เก่า

1.3.6 โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เนื่องจากประชาชนมีอาชีพที่หลากหลาย เวลาว่างไม่ตรงกัน และคนในชุมชนยังขาดความรู้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน

1.3.7 โรงเรียนบ้านสำนักทองเชิญให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียน แต่ได้รับความร่วมมือได้ไม่เต็มที่ และการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.3.8 โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น เนื่องจากทางโรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความสามารถด้านการตัดสินกีฬา

1.3.9 บุคลากรในโรงเรียนบ้านสำนักทองมีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการตัดสินกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นน้อย เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬาของชุมชน

2. แนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.1.1 แนวทางพัฒนาการ โรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้านสำนักทองต้องทำเป็นประจำทุกเดือน และต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ผู้ปกครองในชุมชนรับทราบอย่างทั่วถึง

2.1.2 แนวทางในการพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนควรจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานนักเรียนและมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ผู้ปกครองทราบ โดยการจัดนิทรรศการทางวิชาการเป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

2.1.3 แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนบ้านสำนักทองควรเชิญผู้เกี่ยวข้องร่วมรับรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนอยู่เสมอ

2.2 ด้านการให้บริการชุมชน

ด้านการให้บริการชุมชน มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.2.1 แนวทางพัฒนาโรงเรียนให้บริการแก่ชุมชน โรงเรียนควรมีการจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้สื่อต่าง ๆ มาบริการชุมชนอย่างเพียงพอ

2.2.2 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดบริเวณสถานที่ออกกำลังกายแก่ประชาชนในชุมชน อย่างครบถ้วน และโรงเรียนสรรหางบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ในการเล่นกีฬารชนิดต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อความต้องการของชุมชน

2.2.3 แนวทางพัฒนาครูและนักเรียน โรงเรียนควรให้ครูและนักเรียนออกไปช่วยโครงการพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ โดยการออกไปพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนให้เป็นประจำตามเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ และการประชาสัมพันธ์ในการออกไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึง

2.2.4 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดวิทยากรคอยแนะนำหรือให้คำปรึกษา เป็นผู้นำในกิจกรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

2.3 ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน

ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน มีแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

2.3.1 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควร เข้าร่วมในกิจกรรม ประเพณีและวัฒนธรรม ท้องถิ่นกับชุมชน โดยให้ความร่วมมือกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.3.2 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดคณะครู นักเรียนร่วมพัฒนาทำความสะอาด ร่วมกับชุมชน โดยการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้น โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใน ชุมชนร่วมด้วย

2.3.3 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดให้ครูไปเยี่ยมผู้ด้อยโอกาสในชุมชน โดยจัดครูออกสำรวจก่อนทำกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และ เด็กนักเรียนที่ร่วมออกสำรวจต้องเป็นเด็กนักเรียนมัธยมและควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ชุมชน ทราบด้วยเพื่อความปลอดภัย

2.3.4 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โดยการรณรงค์ตามโอกาสและวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.3.5 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา เพื่อให้เกิดเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง

2.3.6 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือ ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยให้ผู้ปกครองที่มีทักษะ ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3.7 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการ ในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนมากขึ้น

2.3.8 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรให้บริการด้านการแข่งขันกีฬาที่ชุมชนจัดขึ้น โดยคณะครูและนักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาด้วย

2.3.9 แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรเข้าไปมีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการตัดสิน ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน บ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็น

ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายด้านความสัมพันธ์และแนวทางพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 มีดังนี้

1.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน ให้ชุมชนได้รับรู้ว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานอะไรบ้างให้กับนักเรียนและชุมชน จากการวิจัย พบว่าการจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมที่ทางโรงเรียนบ้านสำนักทองจัดมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนรับทราบมีน้อย โรงเรียนบ้านสำนักทองไม่ค่อยจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานนักเรียน และให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ อินทร์ยิ้ม (2547, หน้า 61) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า มีการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูในโรงเรียนมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนค่อนข้างน้อย และทางโรงเรียนเชิญประชาชนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียน แต่ได้รับการตอบรับจากทางชุมชนและผู้ปกครองน้อย เพราะชุมชนมีอาชีพหลากหลายเวลาว่างไม่ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวาท หาญกลับ (2534, หน้า 146 อ้างถึงใน กาญจนา สิงห์มณี, 2553, หน้า 61-62) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัย พบว่า ระดับงานปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และประธานกรรมการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมพระราชทานนายเวปเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยมีการประชาสัมพันธ์และเชิญบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากชุมชนเพื่อนำมาประกอบในการวางแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน แต่อาจเป็นเพราะสภาพท้องถิ่นของชานายาวประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลา

ที่จะให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนหรือในการสนับสนุนด้านงบประมาณและแรงงานแก่โรงเรียน อีกทั้งคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเท่าที่ควร เป็นผลให้โรงเรียนไม่สามารถขอความสนับสนุน ด้านวัสดุอุปกรณ์จากชุมชน และขอความสนับสนุนด้านการเงินจากชุมชน ได้มากเท่าที่ควร

1.2 ด้านการให้บริการชุมชน ด้านการให้บริการชุมชน เป็นการบริการที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียน ได้แก่ การบริการด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านส่งเสริมอาชีพ และด้านวิชาการให้กับชุมชนบ้านสำนักทอง จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านสำนักทองให้บริการแก่ชุมชนด้านอาคารสถานที่ เพื่อจัดกิจกรรมนันทนาการเพียงพอต่อความต้องการของชุมชน แต่ขาดบุคลากรที่มีความรู้และสามารถใช้สื่อที่สนับสนุนได้ ทั้งนี้โรงเรียนบ้านสำนักทองสามารถจัดสถานที่ออกกำลังกายแก่ประชาชนในชุมชนได้อย่างเพียงพอ แต่ขาดอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกกำลังกาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร อ่อนประเสริฐ (2529 อ้างถึงใน อรณี สวนทะโชติ, 2554, หน้า 77) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา พบว่า ปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยวางแผนจัดทำโครงการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนไม่ค่อยเพียงพอต่อการบริการชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัตร์ ขำทอง (2548, หน้า 64) ได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 1 พบว่า ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อกิจการพัฒนาสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือในการหารายได้ทรัพย์สิน และทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ส่วนทางด้านการจัดบริการสถานที่ออกกำลังกายแก่บุคลากรในชุมชนและประชาชนทั่วไป ทางโรงเรียนมีสถานที่สำหรับออกกำลังกายสำหรับกีฬาบางชนิดเพราะมีพื้นที่ใช้สอยในการจัดกิจกรรมออกกำลังกายน้อย แต่คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพหลากหลาย ทำให้ไม่มีเวลาว่างเข้ามาออกกำลังกายภายในโรงเรียน ด้านการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ และเข้ามาเยี่ยมหนังสือจากห้องสมุดของโรงเรียนได้นั้น มีน้อยเพราะขาดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ และเนื่องจากทางโรงเรียนขาดบุคลากรในการให้บริการ ทั้งนี้บุคลากรโรงเรียนไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษากับชุมชนได้เนื่องจากมีภาระงานมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถัดดาวรรณ อินทร์ยิ้ม (2547, หน้า 61) เรื่องการบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น

มีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูในโรงเรียนมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมาก จึงให้ความสำคัญกับการดำเนินการวางแผนการสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนค่อนข้างน้อยและทางโรงเรียนเชิญประชาชนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียน แต่ได้รับการตอบรับจากทางชุมชนและผู้ปกครองน้อย เพราะชุมชนมีอาชีพหลากหลาย เวลาว่างไม่ตรงกัน และผู้ปกครองคนในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกลจากชุมชนจึงทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง

1.3 ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน เป็นการที่ผู้บริหารและครูของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้นในโอกาสต่าง ๆ จากการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนบ้านสำนักทอง ได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางชุมชนจัดขึ้นได้บางกิจกรรม เพราะที่ต้องดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งเป็นงานหลัก การจัดครูเพื่อเยี่ยมชมความเป็นอยู่ของผู้ปกครองและนักเรียนก็ไม่ทั่วถึง การขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา ศิษย์เก่า และประชาชนจากชุมชนเกี่ยวกับการประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือไม่เต็มที่เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสากร ศรีณรงค์ (2546, หน้า 41) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพองค์การ โรงเรียนสถานศึกษาดำเนินงานประถมศึกษา กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า โรงเรียนประถมศึกษามีจำนวนบุคลากรน้อย การดึงบุคลากรที่มีคุณภาพของชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมระดมทรัพยากร เป็นการเพิ่มความเข้มแข็งขององค์กร เพื่อเป็นเกียรติศักดิ์ของโรงเรียน แต่ทางโรงเรียนมีการประชุมวางแผนร่วมกันกับชุมชนน้อย เพราะชุมชนมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากต้องประกอบอาชีพของตนเอง แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ได้มุ่งปฏิรูปการศึกษา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนมีการจัดให้มีการประชุมวางแผน ปรึกษาหารือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเท่าที่จำเป็น ซึ่งบางครั้งการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคนในชุมชนและ โรงเรียนเกิดขึ้นน้อยทำให้การทำงานไม่พร้อมเพรียงกันเท่าที่ควร ส่วนการจัดให้นักเรียนไปเยี่ยมผู้ด้อยโอกาสในชุมชนก่อนจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้ และต้องหางบให้เพียงพอ เนื่องจากต้องใช้จ่ายสิ่งของในการเยี่ยมชมและการเดินทางของผู้ร่วมกิจกรรม

2. แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 มีดังนี้

2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน แนวทางพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์

โรงเรียน เป็นการหาแนวทางการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีกับชุมชน ให้ชุมชนได้รับรู้ว่าโรงเรียนได้ทำประโยชน์อะไรบ้างให้กับบุตรหลานของตนและประชาชนในชุมชน จากการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาโรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ควรจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานนักเรียน เชิญผู้ปกครองเยี่ยมชมกิจกรรม และควรเชิญผู้ปกครองร่วมรับรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ จันทโชติ (2556, หน้า 57) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียนที่มีกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน และโรงเรียนจัดการประชุมผู้ปกครองในโอกาสอันควรเป็นครั้งคราว และส่งข่าวสารประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงของทางโรงเรียนให้ทราบทางด้านการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบควรมีการจัดทำให้เป็นประจำและให้รวดเร็วขึ้น ส่วนด้านการจัดนิทรรศการทางวิชาการ แสดงผลงานให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบโดยจัดนิทรรศการทางวิชาการให้เป็นประจำเพื่อให้ชุมชนได้ทราบความสามารถของผู้เรียน และด้านการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมและเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียน ให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรา รุ่งฟ้า (2550, หน้า 67) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านวิชาการของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า ควรมีการประชุมผู้ปกครองทั้งนักเรียนเก่าและนักเรียนใหม่ทุกภาคเรียน มีการเชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียนในโอกาสที่มีกิจกรรมต่าง ๆ มาให้ความรู้กับนักเรียนในบางโอกาส ซึ่งต้องมีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึงทุกคนในชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบในกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอ และร่วมพัฒนาโรงเรียนให้เจริญยิ่งขึ้นและมีความสัมพันธ์กันดีมากขึ้น

2.2 ด้านการให้บริการชุมชน แนวทางการให้บริการชุมชน เป็นการหาแนวทางเพื่อให้บริการที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียน ได้แก่ การบริการด้านข่าวสาร ด้านสุขภาพอนามัย ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านนันทนาการ และด้านวิชาการให้กับชุมชน โรงเรียนบ้านสำนักทอง จากการวิจัย พบว่า โรงเรียนควรมีการจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถในการใช้สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้บริการแก่ชุมชนอย่างเพียงพอต่อความต้องการ ควรสรรหาเงินงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาชนิดต่าง ๆ โรงเรียนควรจัดให้ครู นักเรียนออกไปช่วย

พัฒนาท้องถิ่นในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง รวมทั้ง โรงเรียนควรจัดวิทยากรคอยแนะนำหรือให้คำปรึกษา เป็นผู้นำในกิจกรรมของชุมชน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samtion (1966, pp. 104-106 อ้างถึงใน รุ่ง แก้วแดง, 2540) ที่กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจ ความสำคัญของการจัดการศึกษา และเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของคนที่ จะเข้ามามีส่วนร่วมดูแล การจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และองค์กร ส่วนทางด้านการจัดวิทยากรคอยแนะนำ หรือให้คำปรึกษา หรือเป็นผู้นำในกิจกรรมของชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนที่สนใจในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนมีวิทยากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในชุมชน ส่วนทางด้านการศึกษาในท้องถิ่นให้มาช่วยสอนในโรงเรียน ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องอะไร เพื่อจะได้หาวิทยากรที่มีความสามารถช่วยสอนนักเรียน และเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีมากขึ้น ควรมี การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมาอบรมด้วย ด้านการจัดให้มีศูนย์บริการข่าวสารแก่ชุมชน ทางโรงเรียนควรมีการจัดบอร์ดกลางของโรงเรียนไว้ด้านหน้าทางเข้า เพื่อให้ผู้ปกครองที่สนใจได้ทราบ ข้อมูลที่โรงเรียนประชาสัมพันธ์

2.3 ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน แนวทางพัฒนาด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน เป็นการหาแนวทางให้ผู้บริหาร และครูของโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ชุมชนได้จัดขึ้นใน โอกาสต่าง ๆ เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชน การบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดร่วมกับชุมชน การเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน จากการวิจัย พบว่า ควรร่วมกิจกรรม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดคณะครู นักเรียนร่วมพัฒนาทำความสะอาดร่วมกับชุมชน ควรจัดคณะครูออกเยี่ยม ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ร่วมการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการ เครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและร่วมกันประชุม วางแผนปรึกษาหารือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการในการพัฒนา นอกจากนี้โรงเรียนควรให้ คณะครูและนักเรียนเข้าไปร่วมในกิจกรรมการแข่งขันกีฬาที่ทางชุมชนจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของพินิจดา วีระชาติ (2542, หน้า 51) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน พบว่า เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนที่มีวัฒนธรรม ประจําอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือ สร้างสรรค์ความดีของชุมชนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง โรงเรียนทำการฟื้นฟู และการถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชน

จะให้ความร่วมมือทุกประการ เพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนทำเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งทางโรงเรียนควรจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาทำความสะอาดในชุมชน โดยการร่วมกิจกรรมตามที่ชุมชนจัดขึ้น และออกพัฒนาทำความสะอาดตามวันสำคัญต่าง ๆ โดยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมด้วย และโรงเรียนควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบได้ทำการสำรวจก่อนออกไปทำกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เด็กนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ควรให้ผู้ปกครองร่วมด้วย เพื่อความปลอดภัยและงบประมาณต้องเพียงพอในการจัดกิจกรรม ส่วนด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ควรมีการรณรงค์ตามโอกาสสำคัญ ๆ ร่วมกับชุมชน ตามที่เทศบาลและชุมชนขอความร่วมมือมา และคอยดูแลเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต การะภักดี (2546, หน้า 67) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์เสริมสร้างประชาธิปไตย การเชิญบุคคลในชุมชนมาร่วมเป็นเกียรติในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันมากขึ้น ส่วนทางด้าน การตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเพื่อให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็ง ทุกคนร่วมกันพัฒนาและคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรจัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียน และจัดนิทรรศการทางวิชาการให้เป็นประจำของโรงเรียนบ้านสำนักทอง โดยมีการจัดทำรูปแบบเอกสารที่แน่นอนเป็นประจำ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงคนในชุมชนทุกคน และเชิญผู้ปกครองร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เพื่อให้ชุมชนได้ทราบในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอยู่เสมอ
2. ด้านการให้บริการชุมชนโรงเรียนควรมีการให้บริการแก่ชุมชนด้วยอาคารสถานที่เพื่อใช้จัดกิจกรรมนันทนาการ โดยการของบประมาณพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งทางโรงเรียนบ้านสำนักทองขาดแคลนอุปกรณ์กีฬาในจัดกิจกรรมและออกกำลังกาย ทางโรงเรียนควรมี

การจัดหาทุน เพื่อใช้ในการจัดซื้ออุปกรณ์ให้เพียงพอกับการใช้สอยในโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ โดยที่ทางโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้รับรู้ถึงแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างทั่วถึง ซึ่งต้องหางบประมาณมาพัฒนาให้ดีขึ้น และจัดบุคลากรให้เพียงพอ โรงเรียนควรส่งครูและนักเรียนออกไปช่วยโครงการพัฒนาท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ โดยการออกไปพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนให้เป็นประจำตามเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ และมีการประชาสัมพันธ์ในการออกไปพัฒนาชุมชนให้ทั่วถึง ทางโรงเรียนควรจัดวิทยากรคอยให้คำแนะนำหรือเป็นผู้นำในกิจกรรมของชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนที่สนใจ ในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนมีวิทยากรให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนทางโรงเรียน ควรเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอนในโรงเรียน โดยการสำรวจความต้องการของผู้ปกครองที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้อะไร แล้วหาวิทยากรที่มีความสามารถมาช่วยสอน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมาอบรมด้วย จะทำให้เกิดความสัมพันธ์กันมากขึ้น โดยที่ทางโรงเรียนควรจัดให้มีศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลกลางแก่ชุมชน ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ผ่านไปมาได้เข้ามาอ่านข่าวประชาสัมพันธ์ และรับรู้ข้อมูลของโรงเรียนมากขึ้น

3. ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนควรร่วมในกิจกรรม ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนต่อต้านยาเสพติด การแข่งขันกีฬา การเป็นกรรมการตัดสินต่าง ๆ ร่วมพัฒนาทำความสะอาดในเขตชุมชน การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนในเขตชุมชน การให้ความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานเทศบาลอย่างสม่ำเสมอและมีการเชิญชวนผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีมากขึ้น และควรมีการจัดตั้งให้มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา โดยการแจ้งให้ได้รับทราบข้อมูลของโรงเรียนเป็นประจำ ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและมีการประชุมวางแผนปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1
2. ควรศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในด้านการเข้ามีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ จันทโชติ. (2556). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนคลองมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กาญจนา สิงห์มณี. (2553). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมพระราชทานนายาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกียรติศักดิ์ บึงราษฎร์. (2555). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกมล สิริผันแก้ว. (2541). ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทร์ รุ่งฟ้า. (2550). การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านวิชาการของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลศรีวัฒนาวิทยา อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชานูวัฒน์ สุดสาคร. (2547). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอคลองใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณัฐ วรรณบุตร. (2551). *บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงในการดำรงความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนบ้านคลองมะขาม*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทะนงศักดิ์ ก้องกำไ. (2546). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตประถมศึกษา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิวาพร จันทร์เพท. (2555). *การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนบ้านกาสงกับชุมชนอำเภอมือง จังหวัดปัตตานี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาวิ ยั่งยืน. (2544). *การศึกษาความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง สหวิทยาเขตรัตนโกสินทร์ 1. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.*
- นิตา ลอยละลิว. (2556). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านค่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตากร ศรีธัญชล. (2546). *สุขภาพองค์การ โรงเรียนสถานศึกษา สำนักงานประถมศึกษา กิ่งอำเภอกะฉัง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัณฑิตา วงศ์กุลพิลาศ. (2555). *การบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในอำเภอกลองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเข้ม คูป้อง. (2540). *การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียน*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาโรงเรียน*. ชลบุรี: ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ปัญญา พงษ์พีเชอร์. (2540). *ศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา.
- พินิจดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เพ็ญญา ย้อยดา. (2547). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพิชญา คำแสน. (2555). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนทัพยาพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 7*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพรัตน์ เฉชะรินทร์. (2541). *ทบทวนพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: เจริญผล.
- ภาวิณี สุขเกษม. (2555). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนนิกมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มณฑิชา นงนุช. (2552). *ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถตนเอง อิทธิพลระหว่างบุคคล และอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม กับพฤติกรรมการออกกำลังกายของพระสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี*. งานนิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน, คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รมย์รวิินทร์ ดันตฤทธิพล. (2549). *ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตดาวรรณ ดีประสิทธิ์ปัญญา. (2543). *การดำเนินงานการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนเซนต์หลุยส์*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.

- เรวัตร์ จำทอง. (2548). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอบางปะกง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโว้งเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนบ้านสำนักทอง. (2558). แผนปฏิบัติงานโรงเรียนบ้านสำนักทอง ปีการศึกษา 2558. ระยอง: โรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1.
- ลออ เกษสุวรรณ. (2544). สภาพและปัญหาระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลัดดาวรรณ อินทร์ยิ้ม. (2547). การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน สังกัดเทศบาล เมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ลิขิต การะภักดี. (2546). การปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองจังหวัดสระแก้ว. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิศรานุญมี. (2555). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิลาปะชัย ผลากกล้า. (2540). การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในห้าอำเภอชายแดนจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ทักษิณ.
- สนั่น นุชพงษ์. (2548). ปัญหาการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาละโว้งเขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมชัย คงนุรัตน์. (2552). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนตะเคียนเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมชาย สุดเลิศ. (2550). *ศึกษาสภาพการบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สมศักดิ์ พุงคาโน. (2543). *การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*
- สำเนา บุญมาก. (2544). *การศึกษาปัญหาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองเขาสมิงจังหวัดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุพิชญา ชีระกุล. (2545). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 3). สมุทรปราการ: ขนิษฐการพิมพ์.*
- อรณี สนวนทะโชติ. (2554). *การสร้างและแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนบ้านหนองประไยชน์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- Green, S. R. (1994). The community-school nexus: The challenge of planning sustainable school facilities. *Dissertation Abstracts International*, 32(2), 510-A.
- Lee, P. J. (1984). *A catalogue of the foundation library: With notes and an historical introduction.* Retrieved from <https://books.google.co.th/books?id=ZMPZHAAACAAJ&dq=inauthor:%22Peter+John+Lee%22&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwjzo6zegMnVAhUGL48KHWLZAVwQ6wEILDAB>

- Ray, J. O. (1980). Priorities of major task of South Caroling high school community. *Dissertation Abstracts International*, 42(2), 192-A
- Ross, M. G. (1967). *Community organization, theory: Principles and practice*. New York: Harper & Row.
- Stoops, E., & Rafferty, M. L. (1961). *Practices and trends in school administration*. Boston: Ginn and company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218/ ว.968

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.บางแสน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20231

5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวศิริพร เฟื่องพา รหัส 58920918

งานนิพนธ์เรื่อง: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
บ้านสำนักทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218/ ว.66

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.บางแสน อ.เมือง จ.ชลบุรี 20231

31 ตุลาคม พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
บูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวศิริพร เฟื่องพา รหัส 58920918

งานนิพนธ์เรื่อง: การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้าน
สำนักทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต
ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์ (สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1

ผู้วิจัย

นางสาวศิริพร เฟื่องพา

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวิ ประธานกรรมการ

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์
ชุมชนระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาของ เขต 1 ในด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริการชุมชน และ
ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน โรงเรียนบ้านสำนักทอง

ตอนที่ 1 ตำแหน่งผู้ให้ข้อมูล

1. ตำแหน่ง

- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครูผู้สอน
- คณะกรรมการสถานศึกษา
- ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา
- ผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนบ้านสำนักทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ใน 3 ด้าน

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. ด้านการให้บริการชุมชน
3. ด้านการเข้ามีส่วนร่วมในชุมชน

1. ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.1 ท่านคิดว่าการทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนบ้านสำนักทองมีการดำเนินการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

1.2 ท่านคิดว่าการจัดทำรายงานผลการเรียน ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบว่าการดำเนินการและเป็นประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

1.3 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดนิทรรศการทางวิชาการเพื่อแสดงผลงานให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

1.4 ท่านคิดว่าโรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนบ้านสำนักทองเป็น
อย่างไรบ้าง บ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

1.5 ท่านคิดว่าโรงเรียนเชิญประชาชนในชุมชนเยี่ยมชมกิจกรรมของโรงเรียนเป็น
อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

2. ด้านการบริการชุมชน

2.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนบริการแก่ชุมชนด้านอาคารสถานที่เพื่อใช้จัดกิจกรรมนันทนาการ
เป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

2.2 ท่านคิดว่าโรงเรียนให้ชุมชนยืมอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ใช้ในกิจกรรมเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

2.3 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดบริการสถานที่ออกกำลังกายแก่บุคลากรในชุมชนและประชาชนทั่วไป เป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

2.4 ท่านคิดว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเข้ามาศึกษาหาความรู้และยืมหนังสือจากห้องสมุดของโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

2.5 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดวิทยากรคอยแนะนำหรือให้คำปรึกษาหรือเป็นผู้นำในกิจกรรม
ของชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

2.6 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดให้มีศูนย์บริการข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชนเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

3. ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน

3.1 ท่านคิดว่าโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างไร
บ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

3.2 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดให้นักเรียนร่วมพัฒนาทำความสะอาดในเขตชุมชนเป็น
อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

3.3 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดให้นักเรียนเยี่ยมชมผู้ด้อยโอกาสในเขตชุมชนของโรงเรียน
เป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

3.4 ท่านคิดว่าโรงเรียนมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเป็นอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

แนวทางพัฒนา

.....
.....
.....

3.5 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดให้มีการตั้งคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ศิษย์เก่าและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

3.6 ท่านคิดว่าโรงเรียนจัดให้มีการประชุมวางแผนปรึกษาหารือในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

3.7 ท่านคิดว่าโรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาโรงเรียนเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

3.8 ท่านคิดว่าโรงเรียนบริการด้านการแข่งขันกีฬาที่ประชาชนจัดขึ้นภายในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

3.9 ท่านคิดว่าโรงเรียนเข้าไปมีบทบาทเป็นกรรมการตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดเป็นอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แนวทางพัฒนา

.....

.....

.....

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศิริพร เฟื่องพา
วัน เดือน ปี เกิด	16 เมษายน พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านพักครู โรงเรียนบ้านสำนักทอง ตำบลสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2556-2558	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน	ครู คศ. 1 โรงเรียนบ้านสำนักทอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2556	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา